

Sisekaitseakadeemia
Finantskolledž

Jessy Kirsipuu

ARVESTUSALA ÜHILDUVUS AVALIKU HUVIGA

Lõputöö

Juhendaja:

Maret Güldenkoh, MBA

Tallinn 2015

SISEKAITSEAKADEEMIA LÕPUTÖÖ ANNOTATSIOON

Finantskolledž	Juuni 2015
<p>Töö pealkiri eesti keeles: Arvestusala ühilduvus avaliku huviga</p> <p>Töö pealkiri võõrkeeles: Compatibility of Accountancy and Public Interest</p> <p><i>Lõputöö maht on 59 lehekülge koos lisadega.</i></p> <p><i>Töö aktuaalsus seisneb selles, et Rahandusministeeriumi poolt loodava Arvestusala Valge raamatu IV osa käsitleb arvestusekspertide kutseüsteemi kohustuslikku atesteerimise nõuet.</i></p> <p><i>Probleem seisneb selles, et vaatamata sellele, et Eestis mindi alates 2013. aastast üle Euroopa kutseraamistikule, milles suhestati senised kutsetasemed, pakuvad raamatupidamisteenust sageli isikud, kes ei vasta raamatupidamise kutsekvalifikatsiooni nõuetele.</i></p> <p><i>Lõputöö eesmärk on anda hinnang arvestusala ühilduvusest avaliku huviga.</i></p> <p><i>Läbi viidi küsimustik Euroopa ülese kutsestandardi alusel raamatupidaja ja vanemraamatupidaja kutsetunnistuse omandanud isikutega, teostati vanemraamatupidaja kutsetunnistuse omandanud isikute poolt koostatud 2013. majandusaasta aruande korrektsuse analüüs. Analüüsisist selgus, et vanemraamatupidaja tase 6 kutsetunnistus ei tagakvaliteetselt arvestusala ning arvestusala ühilduvus avaliku huviga ei seostu raamatupidaja kutsetunnistusega.</i></p>	
<p>Võtmesõnad: majandusarvestus, avalik huvi, raamatupidaja kutse-eesitika, raamatupidaja pädevus</p>	
<p>Võõrkeelsed võtmesõnad: <i>accountancy, public interest, accountant professional ethics, competence</i></p>	
<p>Lõputöö seos riiklike arengukavade ja prioriteetidega: Rahandusministeeriumi poolt loodav Arvestusala Valge Raamat</p>	
<p>Säilitamise koht: Sisekaitseakadeemia raamatukogu</p>	
<p>Töö autor: <i>Jessy Kirsipuu</i></p> <p>Olen koostanud lõputöö iseseisvalt. Kõik koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, seisukohad, kirjalikest allikatest ja mujal allikates saadud info on nõuetekohaselt viidatud. Olen nõus oma lõputöö avaldamisega elektroonilises keskkonnas.</p> <p>Allkiri:</p>	
<p>Vastab lõputöö nõuetele</p> <p>Juhendaja: Maret Güldenkoh</p>	<p>Allkiri:</p>
<p>Kaitmisele lubatud</p> <p>Kolledži direktor: Uno Silberg</p>	<p>Allkiri:</p>

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. ARVESTUSALA OLEMUS	7
1.1 Arvepidamise põhisisu	7
1.2 Raamatupidaja pädevus.....	12
2. FINANTSANDMETE ÕIGLANE KAJASTAMINE	18
2.1 Kvaliteedi tagamine kutsetunnistusega	18
2.2 Avalikkusele kuvatav teave.....	23
KOKKUVÕTE.....	30
SUMMARY	32
VIIDATUD ALLIKATE LOETELU	34
TABELITE JA JOONISTE LOETELU.....	38
LISAD	39
Lisa 1. Raamatupidaja kutsestandard tase 5.....	39
Lisa 2. Vanemraamatupidaja kutsestandard tase 6	45
Lisa 3. Juhtivraamatupidaja kutsestandard tase 7	49
Lisa 4. Küsimustik Euroopa ülese kutsestandardi alusel omandanud kutsetunnistusega raamatupidajatele	53
Lisa 5. Andmed analüüsitud ettevõtjate kohta	54
Lisa 6. Arvestuspõhimõtete nõuded.....	55
Lisa 7. Taksonoomia arvestuspõhimõtete nõuete kajastatavus majandusaasta aruandes.....	58

SISSEJUHATUS

Avalik huvi arvestusala osas lähtub sellest, et raamatupidamiskohustuslaste majandustegevus oleks õiglaselt ja õigesti kajastatud. Tähtis on, et avalikkusele suunatud arvestusala info on kajastatud õigeaegselt ning ammendavalt.

Raamatupidamiskohustuslased peavad oma majandustehingute üle arvestust pidama. Korrektse arvestuse pidamine annab ülevaateraamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustegevusest ning maksevõimekusest. Maksu- ja Tolliamet maksuhaldurina kogub maksutulu tulenevalt raamatupidamiskohustuslase poolt esitatud aruannetest. Selleks, et raamatupidamine oleks korraldatud korrektselt peavad sellega tegelema vaid oma ala spetsialistid, kelleks on õpetatud raamatupidajad.

Lõputöös käsitletakse oma ala spetsialistidena neid raamatupidajaid, kellele on omistatud raamatupidaja kutsetunnistus.

Lõputöö teema on aktuaalne, sest oskamatu raamatupidamisarvestuse tulemusena väheneb riigi maksutulu. Raamatupidajate kutsekvalifikatsiooni omandamine on Rahandusministeeriumi poolt loodava Valge Raamatu üheks teemaks. Arvestusala Valge raamatu IV osa käsitleb arvestusekspertide kutsesüsteemi kohustuslikku atesteerimise nõuet.

Lõputöö uudsuseks on see, et antakse esmakordselt hinnang arvestusala ühilduvusest avaliku huviga. Lõputöö lisaväärtuseks on see, et tegemist on esmakordselt Euroopa ülese kutsestandardi alusel omandanud isikute majandusaasta aruande korrektsuse analüüsiga.

Probleemiks on, et vaatamata sellele, et Eestis mindi alates 2013. aastast üle Euroopa kutseraamistikule, milles suhestati senised kutsetasemed, pakuvad raamatupidamisteenust sageli isikud, kes ei vasta raamatupidamise kutsekvalifikatsiooni nõuetele ning seetõttu ei pruugi nad korrektselt

raamatupidamiskohustuslase majandustegevust kajastada ja teadmiste puudumise tõttu võidakse esitada eksitavaid andmeid, millega võib kaasneda aruandekohustuslaste halduskoormuse tõus.

Lõputöö eesmärk on anda hinnang arvestusala ühilduvusest avaliku huviga.

Töö eesmärgi saavutamiseks on püstitatud järgmised uurimisülesanded:

1. Antakse ülevaade arvepidamise põhisist.
2. Antakse ülevaade raamatupidaja pädevusest.
3. Analüüsitakse raamatupidaja suhtumist kutsetunnistusesse kui kvaliteedimärki.
4. Analüüsitakse avalikkusele kuvatavat informatsiooni äriregistrisse esitatud 2013. majandusaasta aruannete põhjal.

Uurimusmeetodina kasutatakse kombineeritult kvalitatiivset ja kvantitatiivset uurimismeetodit. Võrreldakse arvestusala kutsekvalifikatsiooni taseme nõuete ühildumist avaliku huviga ehk avalikkusele kuvatava informatsiooni õigsust. Eesmärgi saavutamiseks analüüsitakse kogutud andmeid ning tõlgendatakse tulemused. Viiakse läbi ankeetküsitlus ning majandusaasta aruannetes olevate arvestuspõhimõtete vastavuse analüüs nii taksonoomia kui ka aastaaruande sisu osas.

Lõputöö koosneb kahest peatükist, mis omakorda on jagatud kaheks alapeatükiks. Esimeses peatükis antakse ülevaade arvestusala olemusest. Esimeses alapeatükis antakse ülevaade arvepidamise põhisist. Kirjeldatakse arvestusala, kui avaliku huvi objekti, ning selgitatakse erinevaid arvestusalaga seotud mõisteid. Teises alapeatükis antakse ülevaade raamatupidaja pädevusest. Kirjeldatakse pädeva raamatupidaja kutsetikat ning erinevaid kutsestandardi tasemeid ja nende sisu, tuuakse välja tasemete erinevused ning sarnasused.

Teises peatükis analüüsitakse finantsandmete õiglast kajastamist. Esimeses alapeatükis analüüsitakse Euroopa ülese kutsestandardi alusel omandanud kutsetunnistusega raamatupidajate suhtumist kutsetunnistusesse, kui kvaliteedimärki. Teises alapeatükis analüüsitakse avalikkusele kuvatavat informatsiooni ja kutsekvalifikatsiooni ning arvestusala avaliku huvi seotust.

Hinnangu andmiseks, kas kutsekvalifikatsiooni omandanud isikud esitavad majandusaasta aruanded korrektselt ning avalikkusele kuvatav teave on ülevaatlik, analüüsitakse vanemraamatupidaja kutsetunnistuse omandanud isikute koostatud 2013. aasta majandusaasta aruande arvestuspõhimõtete vastavust esitatud informatsiooniga.

Lõputöös kasutatakse teemakohaseid teadusallikaid ning Eesti Vabariigi õigusaktide redaktsioone seisuga oktoober 2014.

1. ARVESTUSALA OLEMUS

1.1 Arvepidamise põhisisu

Arvestusala definitsioon Eesti Õiguskeelsussõnaraamatus puudub. Arvestuse sünonüümiks on „millegi üle arve pidamine“. Arvestusala hõlmab endas kogu finantsvaldkonna üle arve pidamist. Arvestusala sünonüümiks on arvepidamine. Arvestusala käsitletakse kui arvepidamist, mis väljendub raamatupidamislikus tegevuses.

Eesti Õigekeelsussõnaraamatu kohaselt tähendab arvepidamine arvestamist, registreerimist, kokkuvõtete tegemist ning raamatupidamist (Eesti...28.03.2015). Raamatupidamine on majandusarvestuse osa, mis mõõdab ettevõtte majandustegevust ning töötleb sellega seotud infot ettevõttevälisele tarbijale suunatud raamatupidamisaruannetes, mis peegeldavad ettevõtte vara, kohustusi ja omakapitali ning majandustulemusi. Mõisteid raamatupidamine ja finantsarvestus võib pidada sünonüümideks. (Otsus-Carpenter, 2010 lk 9) Raamatupidamist peab korraldama ettevõtja, raamatupidamises aga peetakse arvet tema ettevõttes toimuva üle (Kärsna, 2010 lk 6).

Avalik huvi on määratlemata õigusemõiste. Vabariigi Presidendi kantselei on oma kirjas Vabariigi presidendi ülesandel selgitanud avaliku huvi mõistet järgmiselt-avalik huvi tuleb selgitada esitatud argumentide ja vastandlike huvide kaalumise käigus, kui avalik huvi kaalub üles erahuvi, peab erahuvi sellele alluma (Raie 11.12.2012).

Avalik huvi arvestusala osas lähtub sellest, et raamatupidamiskohustuslaste majandustegevus oleks õiglaselt ja õigesti kajastatud. Korrektses arvestuse pidamine annab ülevaate raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustegevusest ning maksevõimekusest. Maksu- ja Tolliamet, Eesti Vabariigi maksuhaldurina, kogub raamatupidamiskohustuslase poolt esitatud deklaratsioonidest lähtuvalt maksutulused. Kui raamatupidamisaruanded ei ole koostatud õigesti ning ei kajastata tulemusi õiglaselt, siis jääb riigil maksutulu

saamata. Et mõista arvestusala olulisust ühildumisel avaliku huviga, tuleb eelkõige mõista raamatupidamise põhisisu.

Raamatupidamisarvestus kui meetod on olnud pidevalt arenev. Raamatupidamise alged pärinevad ürgajast, mil toimis toiduvaru arvestus kivisse raiutuna või puusse lõigatuna. Vana-Egiptuses pidasid vaaraode vara arvestust preestrite õpetatud ametnikud. Arengu algjärgul oli raamatupidamine väga lihtne, selge ja arusaadav. (Rebane, Visberg, 1996 lk 5)

Kaasaegse kahekordse kirjendamise meetod võeti kasutusele 14. sajandil. Raamatupidamise isaks peetakse teadlast, matemaatikut ning raamatupidajat Luca Bartolomeo Pacioli. (Alver, *et al.*, 2004 lk 9-23) Seda hetke võib pidada arvepidamise teoreetiliseks aluseks.

1494 aastal ilmus esimene kahekordse kirjendamise raamat „Summa“ Luca Pacioli poolt. Luca Pacioli ei leiutanud kahekordse kirjendamise süsteemi, vaid ta oli esimene, kes selle süsteemikirjelduse avaldas. Pacioli kasutas teoses majandustehingute kirjendamisel araabia numbreid, rooma numbreid kasutas ta vaid kuupäevade kirja panemiseks. (Lee, *et al.*, 2013, pp. 2-12) Luca Pacioli teos oli üles ehitatud täpse süsteemina, milles avaldatud kirjeldused kehtivad tänase päevani (Barrett, 2005).

Vaatamata sellele, et raamatupidamisarvestuse sünnist on möödas mitu sajandit, tekitab arvestusala suurel hulgal küsimusi nii professionaalidele kui ka algajatele. Pidevalt uuenevate õigusaktide tõttu vananeb õpikutes olev informatsioon kiiresti ning adekvaatsemat infot raamatupidamise kohta saab raamatupidamise seadusest, raamatupidamise toimkonna juhenditest, maksuseadustest ning rahvusvahelistest finantsaruandluse standarditest.

Eestis on ilmunud vähe raamatupidamislikke sõnastikke (Loode, 2010 lk 4). Raamatupidamise arvestuses kasutatakse erinevaid mõisteid, kuid definitsioone teadmata, võidakse teha väärkajastusi, mille tulemusena ei ühildu arvestusala avaliku huviga.

Tähtsamad arvestusalaga seotud mõisted raamatupidamise seaduse § 3 järgselt on (Raamatupidamise seadus, 20.11.2002):

- a) vara, milleks on raamatupidamiskohustuslasele kuuluv hinnatav vara või õigus;
- b) kohustus, milleks on raamatupidamiskohustuslasel lasuv rahaliselt hinnatav võlg;
- c) omakapital (netovara), milleks on raamatupidamiskohustuslaste varade ja kohustuste vahe;
- d) tulu, milleks on aruandeperioodi sissetulekud;
- e) kulu, milleks on aruandeperioodi väljaminekud;
- f) kasum (kahjum), milleks on aruandeperioodi tulude ja kulude vahe;
- g) rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtted, milleks on Euroopa Liidu raamatupidamise direktiivid, rahvusvahelised finantsaruandluse standardid ning avalik-õiguslike isikute puhul ka rahvusvahelised avaliku sektori raamatupidamise standardid;
- h) rahvusvahelised finantsaruandluse standardid (IFRS – ingl *International financialreportingstandards*), milleks on Rahvusvahelise Raamatupidamise Standardite Nõukogu (IASB – ingl *International AccountingStandardsBoard*) poolt kinnitatud standardid ja interpretatsioonid (*SIC Interpretations*);
- i) rahvusvahelised avaliku sektori raamatupidamise standardid (IPSAS – ingl *internationalpublicsectoraccountingstandards*), milleks on Rahvusvahelise Raamatupidajate Föderatsiooni (IFAC – ingl *International Federation of Accountants*) Avaliku Sektori Komitee (*PublicSectorCommittee*) poolt kinnitatud standardid;
- j) tegevjuhtkond, milleks on raamatupidamiskohustuslase (välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja) igapäevast tegevust juhtima ja tehinguid tegema õigustatud isik või isikud (näiteks äriühingu juhatus);
- k) kõrgem juhtorgan, milleks on seaduse, põhikirja või põhimääruse alusel moodustatud raamatupidamiskohustuslase organ, kes teostab vahetut järelevalvet tegevjuhtkonna üle (näiteks äriühingu nõukogu);
- l) majandusaasta aruande taksonoomia, milleks on majandusaasta aruande standardiseeritud elementide ja sidusbaaside kogum.

Need mõisted peavad olema raamatupidamiskohustuslasel teada, sest ilma definitsiooni sisu teadmata jääb raamatupidamise korraldamine selgusetuks. Kõiki raamatupidamise seaduse sätteid selgitab Raamatupidamise Toimkond juhenditega.

Raamatupidamise Toimkonda võib pidada tänu limiteeritud eelarvele ning kindlate töötajateta vabatahtlikuks organisatsiooniks, mille juhendid on avaldatud Riigi Teatajas (Alver & Alver, 2011, lk 74). Raamatupidamise Toimkonna peaesmärk on seletada raamatupidamise seaduses defineeritud mõisteid ja alusprintsipe ning sätestada konkreetsed reeglid rakendatavate arvestuspõhimõtete ja informatsiooni avalikustamise osas Eesti hea raamatupidamistava kohaselt koostatavates raamatupidamise aruannetes.

Vastavalt raamatupidamise seaduse § 32-le on Raamatupidamise Toimkond loodud Vabariigi Valitsuse poolt, kelle töökorra kinnitab Vabariigi Valitsus valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul. Raamatupidamise Toimkonna poolt koostatud juhendite sisusse ei tohi Vabariigi Valitsus, Rahandusministeerium ega muud valitsusasutused sekkuda.

Vastavalt raamatupidamise seaduse § 2 lõikele 2 on raamatupidamiskohustuslasteks Eesti Vabariik ühe avalik-õiguslik juriidilise isikuna, kohaliku omavalitsuse üksus, Eestis registreeritud era- või avalik-õiguslik juriidiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja ja Eestis registrisse kantud välismaa äriühenduse filiaal. Vastavalt raamatupidamise seaduse § 4 on raamatupidamiskohustuslased kohustatud raamatupidamist pidama nii, et oleks tagatud aktuaalsus, objektiivsus ning võrreldava info kättesaadavus raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist. Samuti on raamatupidamiskohustuslane kohustatud dokumenteerima kõiki majandustehinguid, kirjendama kõik dokumendid raamatupidamisregistrites, koostama ning esitama majandusaasta aruande ning säilitama raamatupidamise dokumente. (Raamatupidamise seadus, 20.11.2002)

Raamatupidamise seadus sätestab raamatupidamiskohustuslase kohustuse pidada arvestust majandustehingute üle. Samas on iga raamatupidamiskohustuslase enda valik, millisel viisil ta arvestust peab, milliseid programme kasutab ning kes

raamatupidamisega tegeleb. Oluline on, et majandustehingud oleks kajastatud õigesti ning õiglaselt ning vastavalt õigusaktides sätestatule.

Raamatupidamise seaduse § 5 sätestab, et raamatupidamiskohustuslane võib pidada raamatupidamist nii tekke- kui ka kassapõhiselt. Kassapõhise arvestuse korral kajastatakse raamatupidamises tehinguid vaid raha laekumise või väljamakse korral. Tekkepõhise arvestuse korral kajastatakse kõik majandustehingud vastavalt toimumise ajale. (Raamatupidamise seadus, 20.11.2002)

Raamatupidamise kirjendamine põhineb mitmetel printsiipidel ja piirangutel. Neist olulisem on raamatupidamise seaduse § 16, mis sätestab raamatupidamise aastaaruande koostamise alusprintsiibid. Nii aastaaruande kui ka üldise raamatupidamisarvestuse alusprintsiipideks on majandusüksuse printsiip, jätkuvuse printsiip, arusaadavuse printsiip, olulisuse printsiip, järjepidevuse ja võrreldavuse printsiip, tulude ja kulude vastavuse printsiip, objektiivsuse printsiip, konservatiivsuse printsiip, avalikustamise printsiip ning sisu ülimuslikkuse printsiip. (Raamatupidamise seadus, 20.11.2002)

Alusprintsiipide järgimiseks tuleb nõuetekohaseks raamatupidamise korraldamiseks määrata majandusaasta, koostada raamatupidamise siseeeskirjad, kinni pidada dokumentide säilitamise tähtaegadest, koostada ning esitada erinevaid aruandeid.

Maksu- ja Tolliameti põhivisiooniks on koguda kokku riigi maksutulud, kaitsta majandust, ühiskonda ning hõlbustada ettevõtlust. Maksu- ja Tolliameti eesmärgiks on aastatel 2013-2016 koguda riigi maksutulud ning vähendada ebaausa majandustegevuse osakaalu. (Maksu- ja Tolliamet 2013-2016)

10.10.2014 avaldas Maksu- ja Tolliamet pressiteate, milles avalikustab esmakordselt Maksu- ja Tolliamet oma veebilehel maksukohustuslaste tasutud maksude koondsummad. Maksusumma avalikustamise eesmärk on tõsta esile ettevõtjate panust riigi tulusse ning tunnustada maksukuulekat käitumist. (Laurits 10.10.2014)

Riiklike maksude osakaalust moodustavad äriühingute poolt tasutud maksud 86%, valitsus- ja riigiasutused 10%, sihtasutused 2% ning mittetulundusühistud ning füüsilisest isikust ettevõtjad 1% (Maksukohustuslaste ... 02.12.2014).

Nendest arvudest nähtub maksukohustuslaste poolt tasutud riiklike maksude osakaal. Kui maksukohustuslased ei kajasta oma arvepidamist õigesti ning õiglaselt, jääb riigil osa maksutulust saamata. Selleks, et arvestusala oleks kajastatud õigesti ja õiglaselt peaksid sellega tegelema vaid finantsteadmisi omavad raamatupidajad.

Kokkuvõtvalt selgus, et arvepidamise ajalugu ulatub tuhandete aastate taha. Kaasajal kasutatav kahekordne kirjendamine võeti kasutusele 14. sajandil. Raamatupidamine on majandusarvestuse osa, mis mõõdab ettevõtte majandustegevust. Avalik huvi arvestusala osas lähtub sellest, et raamatupidamiskohustuslaste majandustegevus oleks õiglaselt ja õigesti kajastatud. Eestis reguleerib raamatupidamiskohustuslase raamatupidamise korraldamist raamatupidamise seadus ning Raamatupidamise Toimkonna juhendid. Finantsandmetest arusaamine on finantsteadmisi mitteomavale isikule keeruline, sest sisaldab erinevaid erialaseid mõisteid. Et arvestusala ühilduks avaliku huviga peaksid sellega tegelema vaid oma ala spetsialistid, kelleks käesolevas lõputöös on kutsekvalifikatsiooni ning kutsetunnistust omavad raamatupidajad. Korrekse arvestuse pidamine annab ülevaate raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustegevusest ning maksevõimekusest, avalikkusele kuvatakse konkreetse majandusaasta finantstulemus majandusaasta aruandega.

1.2 Raamatupidaja pädevus

Raamatupidamise korraldamise eest vastutavad juhatuse liikmed. Raamatupidamise korraldamiseks võib juhatuse liige palgata endale raamatupidaja, luua vastav struktuuriüksus või osta raamatupidamise teenust sisse. Raamatupidamisega peaksid tegelema vaid pädevad raamatupidajad.

Kutse-eetikakoodeks sätestab pädevuse põhiprintsiibid. Eetikast on saanud raamatupidamises kitsalt määratletud termin (Gill, 2009, pp. 2). Ei piisa vaid õpitud teadmistest ning praktikas saadud kogemustest - üha enam on ühiskonnas tekkinud ootus, et professionaali tegevus peaks vastama selgetele, arusaadavatele ja kutsealale sobivatele käitumisstandarditele (Pevkur, 2011, lk 56).

Raamatupidaja kutse-eetikakoodeksi, mis on kinnitatud nõukoja otsusega 13.05.2003, põhieesmärk on edendada raamatupidaja professiooni eetilist kultuuri. Koodeksist nähtub, et raamatupidaja elukutse eesmärgiks on teha tööd vastavuses kutseala standarditega. Raamatupidaja kutsealane tegevus peab olema usaldusväärne, objektiivne ning kvaliteetne. Raamatupidaja kutse-eetikakoodeksi koostamisel on lähtutud Rahvusvahelise Raamatupidajate Föderatsiooni Eetika Komitee poolt välja antud Raamatupidajate Kutse-eetika Koodeksist *Code of Ethics for Professional Accountants*. (Raamatupidaja...2003)

Arvestusala kutseetika on vajalik. Raamatupidajad peavad oma igapäevaseid tööülesandeid täites lähtuma kutse-eetikakoodeksist. Ainuüksi sellepärast, et vastavalt õigusaktidele vastutab ettevõtte juhtorgan korrektse finantsaruandluse eest. Kui kutse-eetikakoodeksit mitte järgiv raamatupidaja esitab finantsaruandeid nii nagu ettevõtte juhtorganid nõuavad, ise teades, et see on finantsiliselt ebatäpne ning ei vasta raamatupidamise alusprintsiipidele, ei tohiks raamatupidaja neid andmeid kajastada, vaid peaks järgima kutse-eetikakoodeksit ning olema aus ja korrektne. Kõikidel juhtorgani liikmetel võiksid olla eelteadmised raamatupidamisest, sest ilma nendeta võib kutseetikast mitte lähtuv raamatupidaja koostada ebatäpseid finantsaruandeid ning tekitada olukorra, kus arvestusala ei ühildu avaliku huviga. Raamatupidajate mainet võivad kahjustada isikud, kes ei ole arvestusalal kompetentsed ning kes ei lähtu kutse-eetikakoodeksist.

Eesti Raamatupidajate Kogu loodi 25.11.1996 aastal, ühenduse loomise eesmärgiks oli ühendada Eesti raamatupidajaid, kaitsta nende kutsealaseid huve ning tutvustada raamatupidajate tööd ühiskonnas ja ettevõttes (Palm, 2011, lk 5).

Eesti Raamatupidajate Kogu on mittetulundusühing, mille peaesmärgiks on ühendada raamatupidajaid oma elukutse, aadete, kohustuste ja õiguste tegusaks teostamiseks, levitada raamatupidajatele suunatud teadmisi ja kogemusi, väärtustada ja kaitsta raamatupidaja elukutse staatust ja mainet ühiskonnas, väljendada liikmeskonna seisukohti riiklikel ja ühiskondlikel aruteludel ning otsustamistel, arendada koostööd kõigi Eesti raamatupidajate Koguga sarnaseid eesmärke taotlevate isikute ja organisatsioonidega (Eesti Raamatupidajate Kogu põhikiri...2011).

Raamatupidajate kutse-eetikakoodeksi tundmisega on samavõrd oluline omada raamatupidajal kutsestandardit. Kutsestandard on dokument, mis kirjeldab kutsetegevust ning vastaval kutsel tegutsemiseks vajalikku pädevusi (Kutsestandard...04.12.2014). Kutsekvalifikatsiooni loomine Kutsekvalifikatsiooni Sihtasutuse poolt saab olla vaid koostöös kõikide sektorite ja tööturul eksisteerivate osapoolte vahel (Samarüütel, 2005, lk 57).

Tööturul tegutsevate töötajatele kutse andmise õiguse saamiseks tuleb osaleda Kutsekoja korraldatud avalikul konkursil (Kutse...08.12.2014). Eestis annab raamatupidajatele kutsetunnistusi ning korraldab kutsetunnistuse eksameid Eesti Raamatupidajate Kogu. Esimene raamatupidajate kutseksam toimus 2004. aasta detsembris (Palm 2011:135).

Euroopa Liidul puudub ajalugu seoses ühtsete standartide ja nõuete loomisega finantsvallas (Benston, *et al.*, 2006, pp. 1-2). Alates 2011 aastast mindi üle Euroopa Liiduga samastatud raamatupidaja kutsekvalifikatsiooni kolmele tasemele. Uued kutsestandardid on raamatupidaja (tase 5), vanemraamatupidaja (tase 6) ning juhtivraamatupidaja (tase 7). Iga tasandi kompetentsinõuded on kehtestatud kutsestandardis. Kompetentsuse hindamise positiivse tulemusena väljastatakse kutsetunnistus. (Kutse...2014)

Erinevatest kutsetasemetest paremaks arusaamiseks antakse järgnevalt ülevaade erinevate tasemete sarnasustest ja erinevustest. Kõikide tasemete kutsestandardid sisaldavad kutsekirjeldust ja kompetentsinõudeid (vt lisa 1, lisa 2, lisa 3).

Sarnasused tasemete kutsekirjelduste vahel on järgmised (Kutsestandard, Raamatupidaja, tase 5; Kutsestandard, vanemraamatupidaja, tase 6; Kutsestandard, Juhtivraamatupidaja, tase 7):

- a) töö kirjeldus, mis sätestab üldise raamatupidamise mõiste ning töökirjelduse;
- b) töösad, milleks on finantsarvestus, maksuarvestus ja juhtimisarvestus;
- c) töökeskkond, milleks on siseruumides/büroos töötamine, töö enamjaolt arvutiga, sundasendis, rutiinne ning töötempo on perioodiliselt pingeline;
- d) töövahendid, milleks on büroo- ja sidetehnika ning tööks vajalik arvutivara.

Peamine erinevus kutsetasemete kutsekirjelduse juures on töö kirjeldus, mis sätestab erinevate tasemete raamatupidajate igapäevaste tööülesannete iseloomu.

Raamatupidaja (tase 5) peamised tööülesanded on seotud igapäevase raamatupidamise tööga, sealhulgas maksudeklaratsioonide täitmine, statistiliste aruannete koostamine jne. Vanemraamatupidaja (tase 6) tööülesannetele lisandub lisaks tasemele 5 eelarvete ning finantsaruannete ettevalmistamine ja koostamine, vajadusel planeerimine ja juhtimine, finantstegevuse analüüsimine, et tagada ülesannete õigeaegne ja efektiivne täitmine. Juhtivraamatupidaja (tase 7) tööülesannetele lisandub lisaks taseme 5 ja 6 kirjeldatud tööülesannetele veel struktuuriüksuse esindamine organisatsiooni siseste ja väliste osapooltega, teiste töötajate juhendamine ning järelevalve teostamine, kulutuste kontroll, ressursside efektiivse kasutamise tagamine.

Raamatupidaja tasemel on kutse taotlemisel soovitatav erialane kutseharidus keskhariduse baasil, ja/või eelnev töökogemus raamatupidajana ja/või läbitud raamatupidamise täiendkoolitus. Raamatupidaja kutse tase 6 taotlemisel on üldjuhul nõutav bakalaureuse kraad või rakenduslik kõrgharidus ja kahe aastane töökogemus raamatupidajana. Vajalik on enesetäiendamine, et olla kursis erinevate õigusaktide muutustega. Juhtivraamatupidaja kutse tase 7 taotlemisel on

nõutav kõrgharidus, üldjuhul magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Nõutav on viie aastane töökogemus raamatupidajana ning vajalik enesetäiendamine.

Selleks, et erineva taseme kutsetunnistus omandada peavad olema täidetud eelpool kirjeldatud kriteeriumid. Kutsetunnistuse eksamid toimuvad üldjuhul kaks korda aastas. 04.12.2014 seisuga on Sihtasutus Kutsekoda andmetel väljastatud 107 isikule raamatupidaja tase 5 ning vanemraamatupidaja taseme 6 kutsetunnistus on väljastatud 77 raamatupidajale (Kutsetunnistused...04.12.2014). Kutseregistri andmetel ei ole keegi omandanud juhtivraamatupidaja 7 taseme kutsetunnistust.

Enamus kutsetunnistustest on omandatud endiste klassifikatsioonide ning tasemete alusel. Lõputöös uuritakse vaid neid raamatupidajaid, kes on omandanud ühtlustatud tasemetel kutsetunnistused, mida hakati väljastama alates 2013 aastast. Valiku põhjuseks on asjaolu, et ühtse Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga ühtlustatud tasemetel kutsetunnistuse omandanud raamatupidajad on konkurentsivõimelised Euroopa tööturul.

Raamatupidaja taseme 5 kutsetunnistus antakse tähtajatult. Vanemraamatupidaja ning juhtivraamatupidaja kutsetunnistuse kehtivuse aeg on viis aastat (Hindamispõhimõtted...04.12.2014). Selliselt tagatakse raamatupidajate kompetentsus.

Samuti kehtib varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise rakendamine kutsetasemete vanemraamatupidajate ning juhtivraamatupidajate kehtivuse pikendamiseks vastavate nõuete täitmisel (VÕTA...04.12.2014). Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise kord on loodud eelnevate kogemuste ülekandmiseks. See on hea võimalus kõigil raamatupidajatel pikendada kutsetunnistuse kehtivust varasemate õpingute ja töökogemuse arvelt.

Kutsetunnistus annab raamatupidajale ja raamatupidamise teenust vajavale maksukohustuslasele kindlustunde, et finantsandmed on kajastatud õigesti ja

ammendavalt. Raamatupidaja, kes peab kinni raamatupidaja kutse-eetikakoodeksist ning omab kutsekvalifikatsiooni, ei tohiks tekitada arvestusala mitteühildumist avaliku huviga. Tema poolt koostatud finantsalased aruanded peegeldavad avalikkusele raamatupidamiskohustuslase majandusnäitajaid õiglaselt ja õigesti.

Kokkuvõtvalt järeldub, et raamatupidamisega peaksid tegelema vaid pädevad raamatupidajad. Kutse-eetikakoodeks sätestab raamatupidaja pädevuse põhiprintsiibid. Koodeksi põhieesmärk on edendada raamatupidaja professioni eetilist kultuuri. Koodeksist nähtub, et raamatupidaja elukutse eesmärgiks on teha tööd vastavuses kutseala standarditega. Eestis annab raamatupidajatele kutsetunnistusi ning korraldab kutsetunnistuse eksameid Eesti Raamatupidajate Kogu. Enamus kutsetunnistustest on omandatud endiste klassifikaatorite ning tasemete alusel. Lõputöös analüüsitakse vaid neid raamatupidajaid, kes on omandanud ühtlustatud tasemetel kutsetunnistused, mida hakati väljastama alates 2013 aastast. Raamatupidajate mainet võivad kahjustada isikud, kes ei ole arvestusalal kompetentsed ning kes ei lähtu kutse-eetikakoodeksist. Kutsetunnistus annab raamatupidajale ning raamatupidamise teenust vajavale maksukohustuslasele kindlustunde, et finantsandmed on kajastatud õigesti ja ammendavalt. Raamatupidaja, kes peab kinni raamatupidaja kutse-eetikakoodeksist ning omab kutsekvalifikatsiooni, ei tohiks tekitada arvestusala mitteühildumist avaliku huviga.

2. FINANTSANDMETE ÕIGLANE KAJASTAMINE

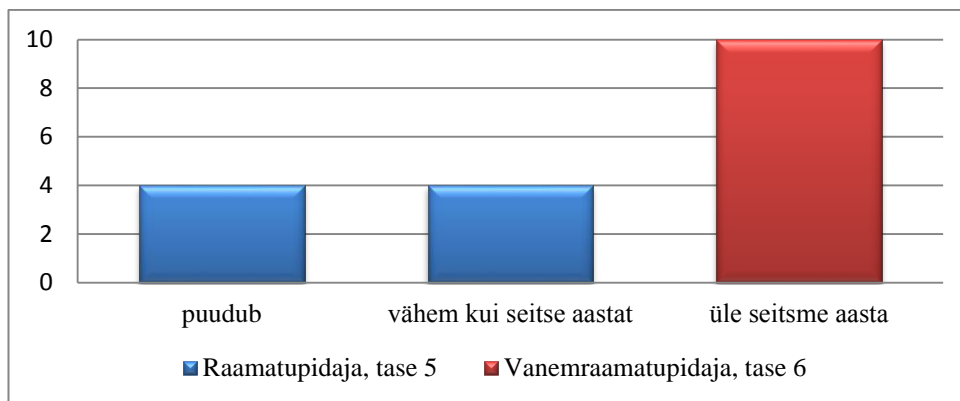
2.1 Kvaliteedi tagamine kutsetunnistusega

Finantsandmete kvaliteedi tagavad finantsteadmisi omavad isikud. Alates 2013. aastast hakati väljastama ühtlustatud Euroopa kutsekvalifikatsiooni tasemetega kutsetunnistusi, 2015. aasta veebruariks on uue raamistikuga kutsetunnistusi omandanud 245 raamatupidajat tasemetel viis ja kuus. Seitsmenda, ühtlasi ka kõige kõrgema taseme, juhtivraamatupidaja kutsetunnistusi väljastatud ei ole.

Euroopa ülese kutsestandardi alusel raamatupidaja ja vanemraamatupidaja kutsetunnistuse omandanud inimeste kontaktandmete saamiseks pöördui Eesti Raamatupidajate Kogu poole, kes keeldus kutsetunnistuste saajate e-posti aadresside väljastamisest. Küsitluses oleks pidanud osalema 245 kutsetunnistuse omanikku, kuid kuna muid kontaktandmeid peale omandajate nime polnud Eesti Raamatupidajate Kogu kodulehel kajastatud, siis läbi *Google* otsingumootori sai töö koostaja 48 raamatupidaja kutsetunnistuse omandanud ning 44 vanemraamatupidaja kutsetunnistuse omandanud isiku kontaktandmed.

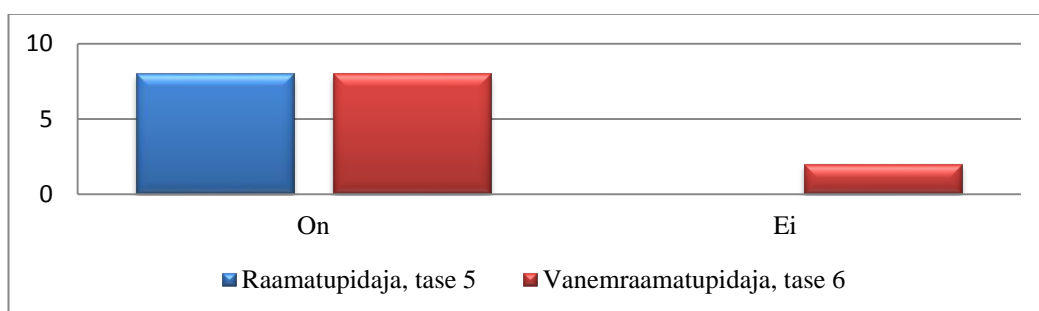
Küsimustik (vt lisa 4) viidi läbi isikuliselt, saates küsimustiku ankeedi 92 isikule e-posti teel. Küsimustikule vastas 19,6% kutsetunnistuse omanikku. Tulemused jaotati vastavalt kutsetunnistuste tasemetel alusel. Vastanutest 44,4% oli omandanud raamatupidaja kutsetunnistuse tasemel 5 ning 55,5% vanemraamatupidaja kutsetunnistuse tasemel 6.

Raamatupidaja kutsetunnistuse tase 5 omandanud isikutest pooled vastanutest ei tööta raamatupidamise alal. Andmete analüüsist järeldub, et seda saab seostada sellega, et raamatupidaja kutseksamile pääsemise eelduseks ei ole eelnev töökogemus ega erialane haridus. Vanemraamatupidaja kutsetunnistuse omandanud isikutest töötasid kõik arvestusalal ning kõigil vastanutest oli tööstaaži üle seitsme aasta. (vt joonis 1)

Joonis 1. Tööstaaž raamatupidajana aastates (Autori koostatud küsimustiku andmete põhjal)

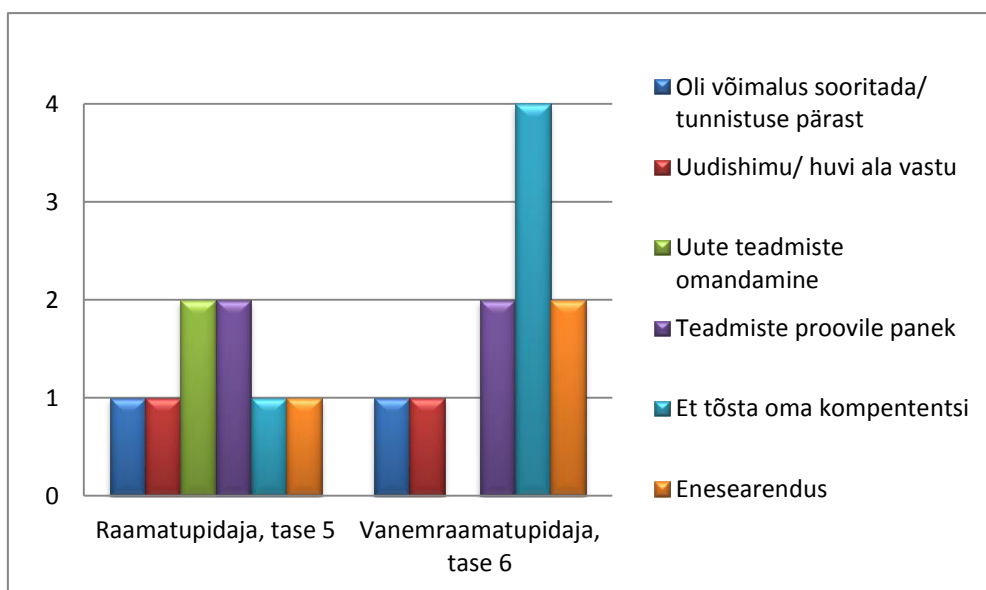
Valdav enamus vastanutest tundis, et nende jaoks on kutsetunnistus kvaliteedimärk (vt joonis 2). Põhjendusteks toodi seda, et alluvate valikul oleksid eelistatud need, kes on kutsetunnistega. Samuti on tegu kvaliteedimärgiga juba ainuüksi sellepärast, et vanemraamatupidaja tase 6 kutsetunnistust igäüks ei saa. Selleks peab olema eelnev töökogemus ning pidev enesetäiendamine. Analüüsisist saab järeldada, et paljud peavad kutsetunnistust kvaliteedimärgiks. Vastanutest kaks vanemraamatupidaja tase 6 omanikku tundsid, et kutsetunnistus ei ole nende jaoks kvaliteedimärk. Põhjuseks toodi välja isiklik pettumus kutsekomisjoni töös ning eksamikorralduses.

Joonis 2. Kutsetunnistus kui kvaliteedimärk vastanute arvates (Autori koostatud küsimustiku andmete põhjal)

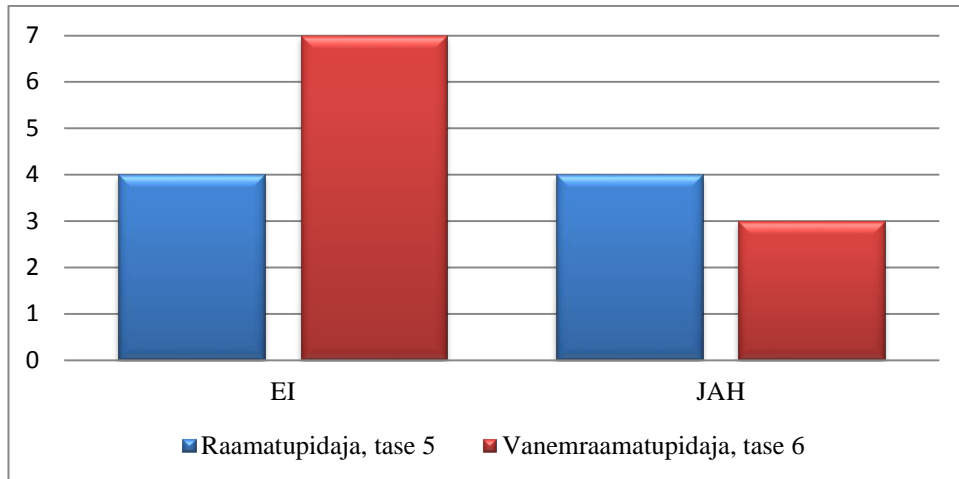
Kutsetunnistuse omandamise eesmärgid erinesid kutsetunnistuse tasemete lõikes (vt joonis 3). Raamatupidaja kutsetunnistuse omandamise põhjuseks oli valdavalt

uute teadmiste omandamine ning soov oma teadmisi proovile panna. Kuna vastanutest enamusel puudus kogemus raamatupidajana, siis on sellised vastused mõistetavad. Vastustena toodi välja veel enesearendus, soov oma kompetentsi tõsta ning huvi arvestusala vastu. Vanemraamatupidaja kutsetunnistuse omandamise põhjustest esines enam soov tööturul oma kompetentsi tõsta. Samuti sooviti kutsetunnistuse omandamisega panna proovile seniseid teadmisi. Kaks vastanutest sooritasid kutseeksami huvist eksamikorralduse vastu.

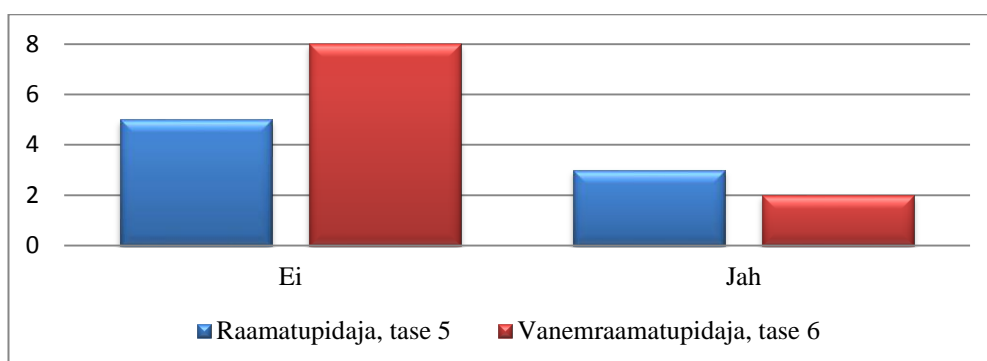
Joonis 3. Kutsetunnistuse omandamise eesmärk (Autori koostatud küsimustiku andmete põhjal)

50% vastanutest ei tunneta omandatud kutsetunnistuse panust igapäevases töös. Andmete analüüsist järeldub, et selline vastus on tingitud asjaolust, et pooled taseme 5 kutsetunnistusega inimesed ei tööta raamatupidajana. Ülejäänud, kes töötavad raamatupidajana, tunnetavad kutsetunnistuse panust oma igapäevases töös. Valdav osa vanemraamatupidajatest ei tunneta kasu omandatud kutsetunnistusest. (vt joonis 4) See on tingitud arvatavasti sellest, et tegu on staažikate raamatupidajatega. Need, keda on kutsetunnistus aidanud oma igapäevases töös, on tundud, et kutsetunnistus on vaid alus edasisele tööle ning tagab kindlustunde, et tehtavat tööd tehakse korrektselt (vt joonis 4).

Joonis 4. Kutsetunnistuse kasu igapäevases töös vastanute arvates (Autori koostatud küsimustiku andmete põhjal)

Valdav enamus vastanutest ei tunnetanud, et Euroopa ülesed kutsetasemed oleksid neile avanud uusi töövõimalusi. Siiski vastanud loodavad, et see annab neile tööturul konkurentsieelise. Kaks vastanut, kes on eraettevõtjad ja pakuvad raamatupidamisteenust tunnetavad seda, et kutsetunnistus on avanud uusi töövõimalusi ehk nad on saanud juurde uusi kliente (vt joonis 5). Andmete analüüsist saab järeldada, et kutsekvalifikatsiooni ei hinnata kõrgelt, tööandjad ei hinda kutsetunnistuse olemasolu, oluliseks näitajaks jääb tööturul kandideerimisel arvestusala diplom ning eelnev töökogemus.

Joonis 5. Uute töövõimaluste avanemine (Autori koostatud küsimustiku andmete põhjal)

Raamatupidaja tase 5 kutsetunnistuse omandanutest valdav enamus ei tööta raamatupidajana, nad ei tunneta kindlustunnet tänu omandatud tunnistusele. Valdav enamus vanemraamatupidaja tase 6 kutsetunnistuse omandanutest tunnevad ennast kindlamini tänu omandatud tunnistusele. Vanemraamatupidaja tase 6 kutsetunnistus antakse tähtajaliselt ning tunnistuse pikendamiseks on vajalik pidev enesetäiendamine arvestusalaga seotud teemades

Lõputöö koostaja arvates tuleks kutsetunnistuse tasemetega ühtlustada need raamatupidajad, kes on omandanud raamatupidamise alase kõrghariduse ning omavad vastavat diplomit. Raamatupidamise alase kõrghariduse omandanud raamatupidajal oleks olemas automaatselt lisaks kõrgharidust tõendavale diplomile ka kutsetunnistus. Sellise lahendusega saaksid kõik kõrghariduse diplomile lisaks raamatupidaja tase 5 kutsetunnistuse. Et omandada vanemraamatupidaja tase peaks siiski läbima kutseeksami. Selline korraldus annaks nii avalikule huvile kui ka ettevõtjatele kindlustunde, et nende raamatupidamist korraldavad vaid kvalifitseeritud raamatupidajad. Kui sätestatakse, et raamatupidajana saavad töötada vaid need, kes omavad kõrgharidust ja kutsetunnistust oleks arvestusala ühildunud avaliku huviga, sest nii ettevõtjad kui Maksu- ja Tolliamet võivad kindlad olla, et raamatupidamisarvestuses kajastatud informatsioon on õigesti ja õiglaselt kirjeldatud. 2015. aastal on kutseeksami kord sätestatud nii, et raamatupidaja tase 5 kutseeksamit saab igaüks sooritada. Õiguskindlam oleks kaotada raamatupidaja tase 5 sooritamise võimalus mitte raamatupidamislikku haridust omavatel isikutel. Selline korraldus tagaks, et raamatupidaja kutsetaseme saavad vaid need isikud, kes omavad teadmisi raamatupidamisest.

Kokkuvõtvalt järeldeb, et raamatupidaja kutsetunnistuse tase 5, omandanud isikutest vastanutest pooled ei tööta arvestusalal. Seda saab seostada sellega, et raamatupidaja kutseeksamile pääsemise eelduseks ei ole eelnev töökogemus ega erialane haridus. Vanemraamatupidaja tase 6, kutsetunnistuse omandanud isikutest töötasid kõik arvestusalal ning kõigil vastanutest oli tööstaaži üle seitsme aasta. Enamus vastanutest tunnetas, et nende jaoks on kutsetunnistus kvaliteedimärk. Raamatupidaja kutsetunnistuse omandamise põhjuseks oli

valdavalt uute teadmiste omandamine ning soov omandatud teadmisi proovile panna. Vanemraamatupidaja kutsetunnistuse omandamise põhjustest esines enam soov tõsta oma kompetentsi tööturul. Samuti sooviti kutsetunnistuse omandamisega panna proovile seniseid omandatud teadmisi. Enamus vastanutest ei tunneta, et Euroopa ülesed kutsetasemed oleksid neile avanud uusi töövõimalusi. Siiski vastanud loodavad, et see annab neile tööturul konkurentsieelise. Lõputöö koostaja arvab, et kutsetunnistuse tasemetega tuleks ühtlustada need raamatupidajad, kes on omandanud raamatupidamise alase kõrghariduse ning omavad erialast diplomit. Sellise lahendusega saaksid kõik kõrghariduse diplomile lisaks raamatupidaja tase 5 kutsetunnistuse. Et omandada vanemraamatupidaja tase peaks läbima kutseksami. Selline korraldus annaks nii avalikule huvile kui ka ettevõtjatele kindlustunde, et nende raamatupidamist korraldavad vaid pädevad raamatupidajad.

2.2 Avalikkusele kuvatav teave

Raamatupidamiskohustuslase majandustegevus peab olema kajastatud õigesti ja õiglaselt. Tähtis on, et avalikkusele kuvatav informatsioon oleks esitatud õigeaegselt ning ammendavalt, seetõttu peavad esitatavaid aruandeid koostama vaid erialaste teadmistega raamatupidajad.

Raamatupidamise seadus § 21 sätestab, et raamatupidamiskohustuslase aastaaruande lisades peavad olema kajastatud kõik rakendatavad arvestuspõhimõtted (Raamatupidamise seadus, 20.11.2002). Analüüsimiseks saadi vanemraamatupidaja kutsetunnistuse omandanud isikute andmed Sihtasutuse Kutsekoja koduleheküljelt (Kutsetunnistused...03.02.2015). Majandusaasta aruanne esitatakse elektrooniliselt vastavalt majandusaasta aruande taksonoomiale (Majandusaasta aruande taksonoomia, vastu võetud Vabariigi Valitsuse määrusega nr 206 17.12.2013).

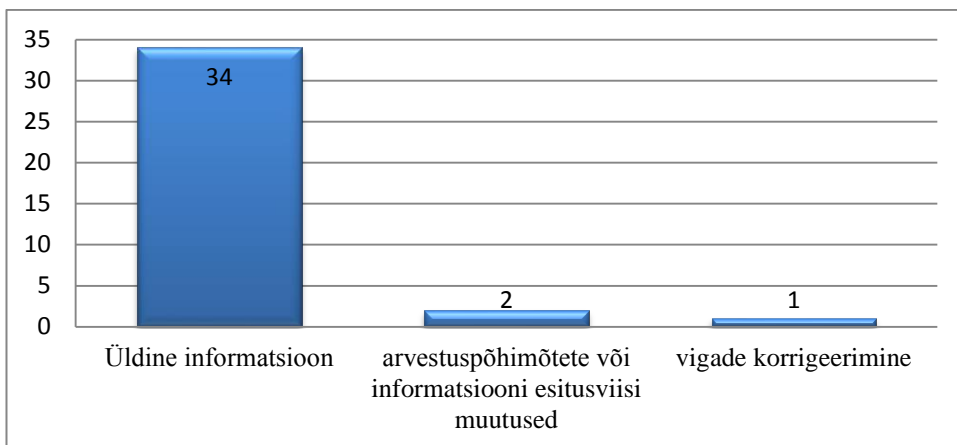
Ettevõtjate lähteandmed analüüsimiseks on võetud Justiitsministeeriumi Registrite ja Infosüsteemi Keskuse elektroonilisest andmebaasist (E-äriregister...17.03.2015). Tegevusala valikukriteeriumil lähtuti Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorist numbriga 69 202, mis tähistab ettevõtjat, kelle põhitegevusalaks on raamatupidamine ning maksualane nõustamine (EMTAK...17.03.2015). Äriregistri päringu tulemusena on Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori numbriga 69 202 ettevõtteid 6316.

Valimi kitsendamiseks seostati ettevõtjaid vanemraamatupidaja tase 6 kutsetunnistuse omandanud isikutega. Selgus, et sellistel isikutel on registreeritud 40 äriühingut (vt lisa 5). Analüüsist nähtub, et neljal äriühingul on majandusaasta aruanne äriregistrisse esitamata, nendest ühele on tehtud kustutamishoiatus. Kahel äriühingul on 2013. majandusaasta aruanne esitamata, mis on seotud tähtaja mitte saabumisega. Analüüsiti 34 ettevõtja majandusaasta aruanded (vt lisa 5).

Majandusaasta aruande taksonoomia lisa 1 sätestab majandusaasta aruande arvestuspõhimõtetele kriteeriumid ning nõuded (vt lisa 6). Kõik nõuded ei pea esinema kõikide majandusaasta aruannete arvestuspõhimõtetes, ettevõtja kajastab vaid neid arvestuspõhimõtteid, mis lähtuvad tema majandustegevusest.

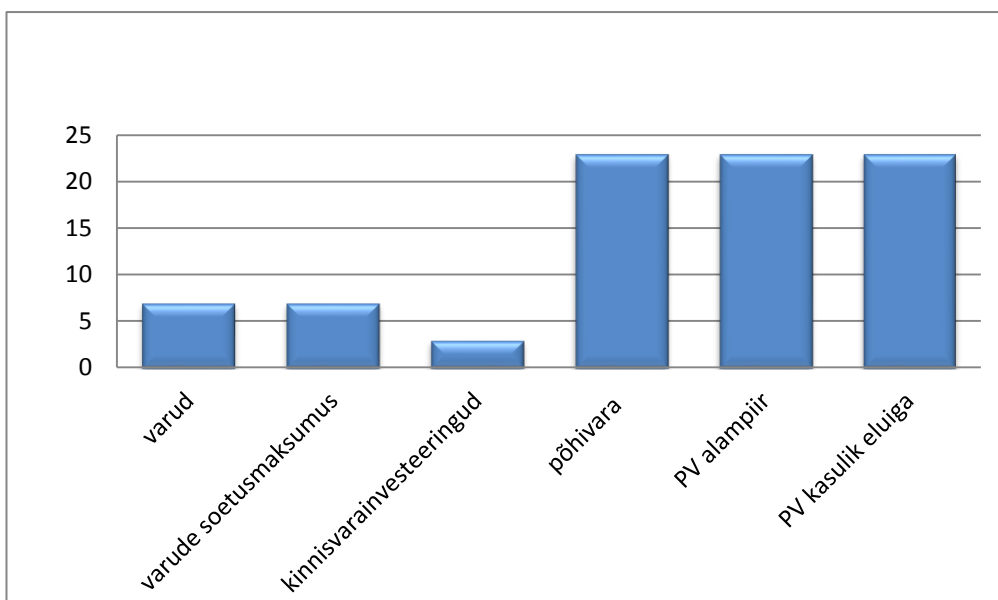
2013. majandusaasta aruande lisa 1 arvestuspõhimõtete vastavust analüüsiti taksonoomia nõuetele (vt lisa 7). Taksonoomia nõuded jaotati lähtuvalt bilansiskeemist mõtteliselt viieks osaks: käibevara, põhivara, kohustused, omakapital, millele eelneb rakendatavate üldiste põhimõtete üldise informatsiooni sisukus.

Analüüsist järeldub, et kõikidel on kajastatud üldinformatsioon. Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutuseid on kajastanud 5,8% ettevõtjatest ning vigade korrigeerimise mõju 2,8% ettevõtjatest. (vt joonis 6)

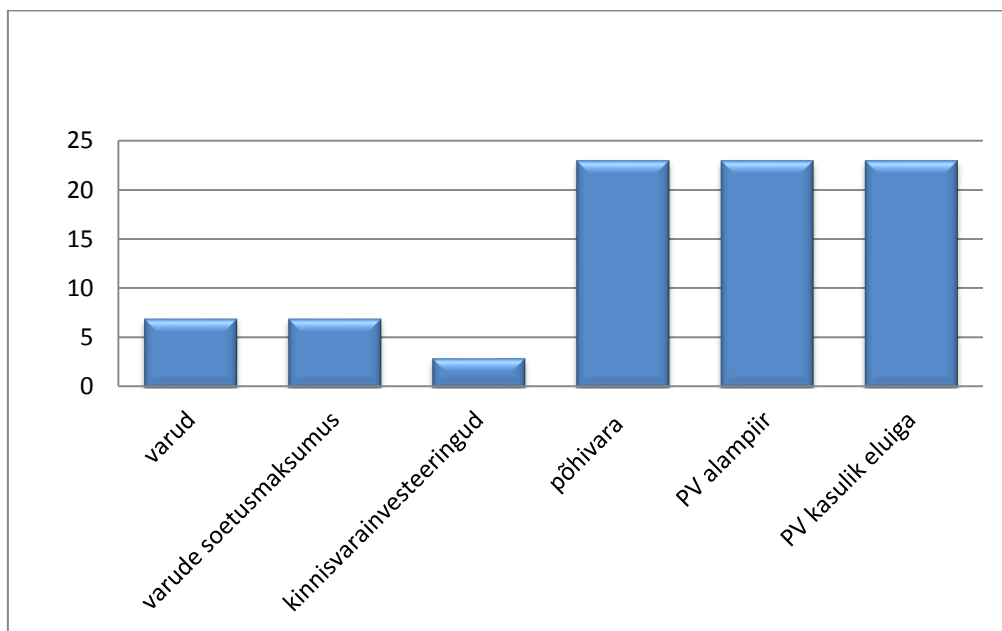
Joonis 6. Üldise informatsiooni kajastatavus majandusaasta aruannetes (Autori koostatud valimis osalevate ettevõtjate majandusaasta aruannete põhjal)

Käibevaraga seotud arvestuspõhimõtteid on kajastanud enim (vt joonis 7). Finantsvarade kajastamise põhimõtteid on kajastanud 26,5%, raha arvestuspõhimõtteid 88,2%, välisvaluuta tehingute ning tütar- ja sidusettevõtjate aktsiate või osade põhimõtteid 11,8%, finantsinvesteeringute põhimõtteid 14,7% ning nõudeid ja ettemakseid 85,3% ettevõtjatest.

Joonis 7. Käibevara koostisosade arvestuspõhimõtete kajastatavus majandusaasta aruannetes (Autori koostatud valimis osalevate ettevõtjate majandusaasta aruannete põhjal)

Varude kajastamise ning soetusmaksumuse arvestuspõhimõtteid on kajastanud 20,6% ettevõtjatest. Kinnisvarainvesteeringutega seotud arvestuspõhimõtteid on kajastanud 8,8% ettevõtjatest ning põhivaraga seotud arvestuspõhimõtteid 67,6% ettevõtjatest (vt joonis 8).

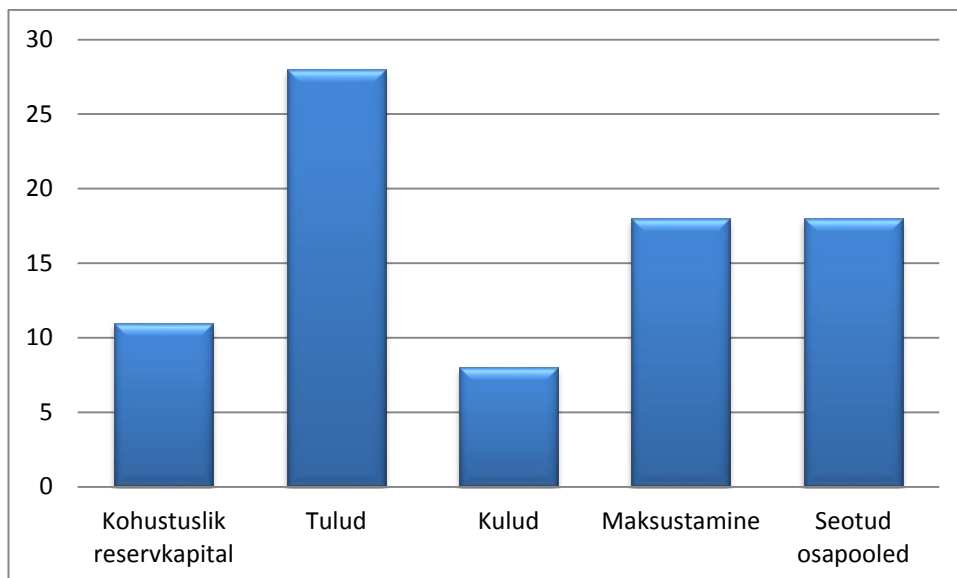

Joonis 8. Põhivara koostisosade arvestuspõhimõtete kajastatavus majandusaasta aruannetes (Autori koostatud valimis osalevate ettevõtjate majandusaasta aruannete põhjal)

Majandusaasta aruande analüüsist võib järeldada, et ettevõtjad, kes kajastasid varude arvestuspõhimõtteid, kajastasid ka varude soetusmaksumuse arvestuspõhimõtteid. Ettevõtjad, kes kajastasid materiaalse ja immateriaalse põhivara arvele võtmise põhimõtteid, kirjeldasid põhivara arvele võtmise piiri ning põhivara kasulikku eluiga.

Ettevõtjatest 44,1% kajastasid põhimõtteid, mida majandusüksus rakendab finantskohustuste kirjendamisel. Rentide, eraldiste ja sihtfinantseerimise põhimõtteid kajastasid vähesed ettevõtjad.

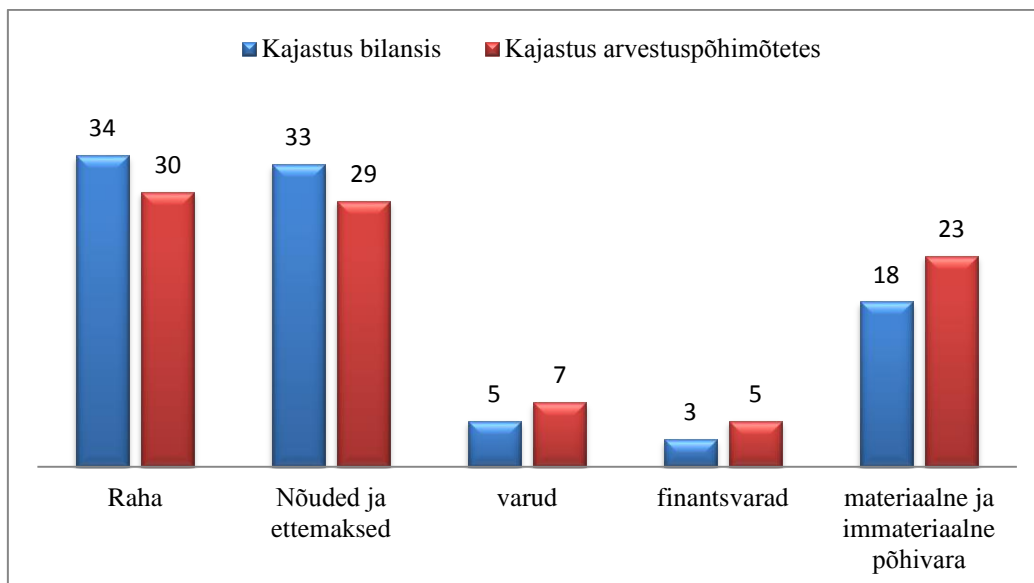
82,3% ettevõtjatest kajastasid tulude arvestuspõhimõtteid. Maksude ning seotud osapoolte arvestuspõhimõtteid kajastasid 52,9% ettevõtjatest (vt joonis 9).

Joonis 9. Omakapitali koostisosade arvestuspõhimõtete kajastamine (Autori koostatud valimis osalevate ettevõtjate majandusaasta aruannete põhjal)

Analüüsist järeldub, et 8,8% ettevõtjatest on majandusaasta aruande arvestuspõhimõtetes kajastanud vaid üldist informatsiooni, samas on nende aastaaruannetes kajastatud käibevara, põhivara, kohustused ja omakapital. Andmaks kindlamat hinnangut vanemraamatupidaja tase 6 kutsetunnistuse omandanud isikute poolt koostatud 2013. majandusaasta aruande arvestuspõhimõtete vastavuses majandustegevusega koostati võrdlus tähtsamate bilansikirjete ning arvestuspõhimõtete kirjete vahel (vt joonis 10).

Kõikide valimis osalejate bilansis on kajastatud raha. 88,2% kajastas raha ja selle ekvivalentide liikidega seotud arvestuspõhimõtteid. Need ettevõtjad, kes kajastavad arvestuspõhimõtetes nõudeid ja ettemakseid, kajastavad seda ka bilansis, siiski on jätnud nõuete ja ettemaksete arvestuspõhimõtted kajastamata neli ettevõtjat. Nende ettevõtjate, kelle bilansis on kajastatud varud, on varude arvestuspõhimõtteid kirjeldanud. Kaks ettevõtjat on varude arvestuspõhimõtteid lisanud kajastanud, kuid bilansis need puuduvad. Arvestuspõhimõtetes on kajastanud materiaalse ja immateriaalse põhivaraga seotud arvestuspõhimõtteid 23 ettevõtjat, samas bilansis on põhivara kirjendanud vaid 18 ettevõtjal. (vt joonis 10)

Joonis 10. Bilansikirjete ja arvestuspõhimõtete võrdlus (Autori koostatud valimis osalevate ettevõtjate majandusaasta aruande põhjal)

Lõputöö eesmärgi püstitamisel eeldati, et maksuhalduri töö lihtsustub, kuna on võimalik kontrollida, kes kirjendab maksukohustuslase majandustulemust ja võidakse olla kindlad raamatupidamisregistrite nõuetekohasest vormistamisest. 2013. majandusaasta aruannete arvestuspõhimõtete ja tegeliku majandustegevuse omavahelisest analüüsist selgus, et valimis osalevad ettevõtjad ei kajasta 2013. majandusaasta aruannetes õiget ja õiglast informatsiooni. Arvestuspõhimõtete ja aastaaruande sisu ei vasta ettevõtja majandustegevusega. On ettevõtjaid, kes majandusaasta aruande arvestuspõhimõtetes kajastavad mitmeid kirjeid, kuid need kajastatud kirjed ei vasta esitatud aastaaruande sisule. Seega saab väita, et vanemraamatupidaja tase 6 kutsetunnistus ei taga kvaliteetset arvestusala ning arvestusala ühilduvus avaliku huviga ei seostu raamatupidaja kutsetunnistusega.

Lõputöö koostaja arvab, et arvestusala ühildumist avaliku huviga saab tagada vaid pädev raamatupidaja, kes peab kinni kutse-eetikakoodeksist ning kutsestandardist. Analüüsi tulemusena selgus, et kutsetunnistuse saamine ei taga korrektse majandusarvestuse pidamist.

Kokkuvõtvalt järeldub, et 8,8% analüüsitud ettevõtjatest on esitatud majandusaasta aruande arvestuspõhimõtetes kajastanud vaid üldist informatsiooni. Analüüsist selgus, et valimis osalevad ettevõtjad ei kajasta 2013. majandusaasta aruannetes õiget ja õiglast informatsiooni. Arvestuspõhimõtete ja aastaaruande sisu ei vasta ettevõtja majandustegevusega. Lõputöö eesmärgi püstitamisel eeldati, et maksuhalduri töö lihtsustub, kuna on võimalik kontrollida, kes kirjendab maksukohustuslase majandustulemust ja võidakse olla kindlad raamatupidamisregistrite nõuetekohasest vormistamisest. Analüüsi tulemustele tuginedes see eeldus ei pidanud paika. Seega saab väita, et vanemraamatupidaja tase 6 kutsetunnistus ei taga kvaliteetset arvestusala ning arvestusala ühilduvus avaliku huviga ei seostu raamatupidaja kutsetunnistusega.

KOKKUVÕTE

Raamatupidamiskohustuslased peavad oma majandustehingute üle arvestust pidama. Avalik huvi arvestusala osas lähtub sellest, et raamatupidamiskohustuslaste majandustegevus oleks õiglaselt ja õigesti kajastatud. Selleks, et raamatupidamine oleks korraldatud korrekselt peavad sellega tegelema vaid oma ala spetsialistid, kelleks on pädevad raamatupidajad.

Lõputöö aktuaalsus seisnes selles, raamatupidajate kutsekvalifikatsiooni omandamine on Rahandusministeeriumi poolt loodava Valge Raamatu üheks teemaks.

Lõputöö uudsus seisnes selles, et tegemist on esmakordselt Euroopa ülese kutsestandardi alusel omandanud isikute poolt esitatud majandusaasta aruande aastaaruande korrektsuse kontrolliga.

Probleemiks oli see, et Eestis pakuvad raamatupidamisteenust sageli isikud, kes ei vasta raamatupidamise kutsekvalifikatsiooni nõuetele.

Lõputöö eesmärgiks oli anda hinnang arvestusala ühilduvusest avaliku huviga. Eesmärk täideti läbi uurimisülesannete.

Esimeseks uurimisülesandeks oli anda ülevaade arvepidamise põhisistust. Uurimisülesande lahendamisel selgus, et arvepidamise ajalugu ulatub tuhandete aastate taha, kaasajal kasutatav kahekordne kirjendamine võeti kasutusele 14. sajandil. Korrekse arvestuse pidamine annab ülevaate raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustegevusest ning maksevõimekusest. Avalikkusele kuvatakse konkreetse majandusaasta finantstulemus majandusaasta aruandega.

Teiseks uurimisülesandeks oli anda ülevaade raamatupidaja pädevusest. Uurimisülesande lahendamisel selgus, et raamatupidamisega peaksid tegelema vaid pädevad raamatupidajad. Raamatupidajate mainet võivad kahjustada isikud,

kes ei ole arvestusalal kompetentsed ning kes ei lähtu kutse-eetikakoodeksist. Kutsetunnistus annab raamatupidajale ning raamatupidamise teenust vajavale maksukohustuslasele kindlustunde, et finantsandmed on kajastatud õigesti ja ammendavalt. Raamatupidaja, kes peab kinni raamatupidaja kutse-eetikakoodeksist ning omab kutsekvalifikatsiooni, ei tohiks tekitada arvestusala mitteühildumist avaliku huviga.

Kolmandaks uurimisülesandeks oli analüüsida raamatupidaja suhtumist kutsetunnistusesse kui kvaliteedimärki. Enamus vastanutest tunnetas, et nende jaoks on kutsetunnistus kvaliteedimärk. Lõputöö koostaja arvab, et kutsetunnistuse tasemetega tuleks ühtlustada need raamatupidajad, kes on omandanud raamatupidamise alase kõrghariduse ning omavad erialast diplomit. Selline korraldus annaks nii avalikule huvile kui ka ettevõtjatele kindlustunde, et nende raamatupidamist korraldavad vaid pädevad raamatupidajad.

Neljandaks uurimisülesandeks oli analüüsida avalikkusele kuvavat informatsiooni registripidajale esitatud 2013. majandusaasta aruannete põhjal. Uurimisülesande lahendamiseks analüüsiti vanemraamatupidaja taseme 6 kutsetunnistuse omandanud isikute, kes ühtlasi on raamatupidamise teenust pakkuva ettevõttega seotud isikuks, registripidajale esitatud 2013. majandusaasta aruandeid. Analüüsist selgus, et valimis osalevad ettevõtjad ei kajastada 2013. majandusaasta aruannetes õiget ja õiglast informatsiooni. Arvestuspõhimõtete ja aastaaruande sisu ei vasta ettevõtja majandustegevusega. Seega saab väita, et vanemraamatupidaja tase 6 kutsetunnistus ei taga kvaliteetset arvestusala ning arvestusala ühilduvus avaliku huviga ei seostu raamatupidaja kutsetunnistusega.

Edaspidi soovitatakse analüüsida tööandjate eelistusi kutsetunnistusega ja kutsetunnistuseeta raamatupidaja vahel.

SUMMARY

The title of the thesis is “Compatibility of Accountancy and Public Interest“. Thesis written in Estonian and consists of 59 pages. The autor has used 37 sources.

Accounting liable entities must keep records of their business transactions. Public interest derives from economic activities of these entities being fairly and accurately reflected. For accounting to be correctly arranged it needs to be taken care of by only specialists of that field – competent accountants.

The actuality of the thesis is based on the fact that obtaining qualification of occupation of accountant is one of the subjects of the White Book created by the Ministry of Finance.

The novelty of the theses is the fact that it is the first inspection of the correctness of annual business reports submitted by persons who have obtained the accountants qualification based on European-wide qualification standard.

The problem lies in accountancy often being conducted by persons who do not meet the qualification standards of accountants.

The objective of the thesis was to assess the compatibility of all accounting with the public interest. The target was met through the research tasks.

The first task was to give an overview of the main content of bookkeeping. The research revealed that the history of accounting goes back a thousand years and the double entry bookkeeping used nowadays was taken into use in the 14th century. Having correct bookkeeping gives an overview of the financial status, economical activities and solvency of the accounting entity. Financial result of a certain year is displayed to the public with the annual report.

The second object of the research was to review the competence of the accountant. The research showed that only competent accountants should be

dealing with the bookkeeping. The reputation of accountants could be damaged by persons who are not competent and do not base on professional code of ethics. The certificate of profession gives the entity needing accountancy the reassurance that financial data is reflected correctly and thoroughly. An accountant who keeps the accountants` code of ethics and has professional qualification should not bring out incompatibility of public interest with the accounting area.

The third object of the research was to analyze the attitude of the accountant towards the certificate of profession as a sign of quality. Most of the respondents felt that their certificate of profession was a sign of quality. The author of the theses thinks that accountants who have obtained higher education in accounting and have a diploma should be equalized with the levels of the certificate of profession. That arrangement would give the certainty to the public as well as to entrepreneurs that their bookkeeping is done by competent accountants.

The fourth research target was to analyze the information submitted to the public based on the 2013 annual reports. To solve the task submitted 2013 annual reports of persons who have obtained the qualification of senior accountants` level 6 certificate of profession were analyzed. These accountants were the related persons doing the bookkeeping of the company providing the accountancy service. The analyzing showed that the organizations involved in the research were not presenting correct and fair information in their 2013 annual report. Accounting principles and the content of the annual report do not match the business activities of the entrepreneurs. That gives bases to the claim that level 6 senior accountants certificate of profession does not insure the quality of accounting and the connection of the accounting area with the public interest does not bind with the accountant`s certificate of profession.

It is recommended that the preference of employers towards accountants with and without the certificate of profession will be analyzed.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

1. Alver, L., Alver, J., Reinberg, L. 2004. Finantsarvestus. Deebet
2. Alver, L., Alver, J. 2011. Financial Reporting Estonia. Raamatus „Harmonization of SME’s Financial Reporting Emerging CEE Countries“ (Toim. JiriStrouhal). (lk71-103). WSEAS Press
3. Barrett, M. J. 2005. The SEC and Accounting, in Part Through the Eyes of Pacioli. Notre Dame Legal Law Review Notre Dame Legal Studies Paper No. 05-20.
4. Benston, G. J., Bromwich, M., Litan, R. E., Wagenhofer, A. 2006. Corporate Financial Reporting and Regulation in the European Union. Oxford Scholarship Online. University Press
5. E-äriregister, Registrate ja Infosüsteemide Keskus [Võrguväljaanne] Leitav: <http://www.rik.ee/et/e-ariregister> [Kasutatud 17.03.2015].
6. Eesti Õigekeelsussõnaraamat 2013. [Võrguväljaanne] Leitav: <http://www.eki.ee/dict/qs/index.cgi?Q=arvepidamine&F=M> [Kasutatud 28.03.2015].
7. Eesti Õigekeelsussõnaraamat 2013. [Võrguväljaanne] Leitav: <http://www.eki.ee/dict/qs/index.cgi?Q=kompetentsus&F=M> [Kasutatud 14.01.2015].
8. Eesti raamatupidajate kogu, 2012. Põhikiri. [Võrgumaterjal] Leitav: http://www.erk.ee/images/ERK_p%C3%B5hikiri.pdf [Kasutatud 14.01.2015].
9. EMTAK, 2008. Selgitavad märkused. [Võrgumaterjal] Leitav: http://www.rik.ee/sites/www.rik.ee/files/elfinder/article_files/EMTAK%202008_0.pdf [Kasutatud 17.03.2015].
10. Gill, M. 2009. Accountants Truth: Knowledge and Ethics in the Financial World. Oxford Scholarship Online. University Press Scholarship Online Leitav Oxford Online [16.10.2014].
11. Hindamispõhimõtted (nõuded taotlejale) Vanemraamatupidaja, tase 6 ja juhtivraamatupidaja, tase 7 kutse pikendamiseks VÕTA korra alusel. Lisa 3. [Võrgumaterjal] Leitav:

- <http://www.erk.ee/sisu.php?nid=12&pid=24&ppid=91> [Kasutatud 04.12.2014].
12. Kutse andmise kord. Raamatupidamise kutseala kutsetele. Äriteeninduse ja Muu Äritegevuse Kutsenõukogu 05.03.2014 otsusega nr 16. [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.erk.ee/sisu.php?nid=12&pid=24&ppid=55> [Kasutatud 04.12.2014]
 13. Kutse andmine. Kutse andja õiguste taotlemine ja kutse andmise korraldamine. [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://kutsekoda.ee/et/kutsesysteem/kutseandmine/korraldamine> [Kasutatud 08.12.2014].
 14. Kutsestandard. [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.kutsekoda.ee/et/kutsesysteem/kutsestandardid> [Kasutatud 04.12.2014].
 15. Kutsestandard, Raamatupidaja, tase 5. [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.erk.ee/sisu.php?nid=12&pid=24&ppid=53> [Kasutatud 04.12.2014].
 16. Kutsestandard, Vanemraamatupidaja, tase 6. [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.erk.ee/sisu.php?nid=12&pid=24&ppid=53> [Kasutatud 04.12.2014].
 17. Kutsestandard, Juhtivraamatupidaja, tase 7. [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.erk.ee/sisu.php?nid=12&pid=24&ppid=53> [Kasutatud 04.12.2014].
 18. Kutsetunnistused, [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsetunnistused> [Kasutatud 04.12.2014].
 19. Kutsetunnistused. [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsetunnistused> [Kasutatud 03.02.2015].
 20. Kärсна, O. 2010. Eraisik ja FIE raamatupidamises. Raamatus „Raamatupidajale”. (lk6) Eesti Majanduse Teataja. Teataja Kirjastus OÜ

21. Laurits, R. 10.10.2014. MTA avalikustas tasutud maksude koondsummad. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.emta.ee/index.php?id=35937&tpl=1026> [Kasutatud 2.12.2014].
22. Lee, T. A., Bishop, A., Parker, R. H. 2013. Accounting History From the Renaissance to the Present A Remembrance of LucaPacioli. Routledge. [Võrgumaterjal] Leitav: <https://books.google.ee/books?id=ZPbgAwAAQBAJ&pg=PT3&lpg=PT3&dq=Lee,+T.+A.,+Bishop,+A.,+Parker,+R.+H.+2013.+Accounting+History+From+the+Renaissance+to+the+Present+A+Remembrance+of+Luca+Pacioli.+Routledge&source=bl&ots=o50n0omwj7&sig=ugpAzWrdYaVNOBJ3LhIHMolomlc&hl=et&sa=X&ei=8I5MVe32O4H2sgG4vIC4BA&ved=0CCYQ6AEwAQ#v=onepage&q=Lee%2C%20T.%20A.%2C%20Bishop%2C%20A.%2C%20Parker%2C%20R.%20H.%202013.%20Accounting%20History%20From%20the%20Renaissance%20to%20the%20Present%20A%20Remembrance%20of%20Luca%20Pacioli.%20Routledge&f=false> [Kasutatud 12.11.2014]. [12.11.2014].
23. Loode, H. 2010. Eesti-inglise raamatupidamise valiksõnastik: majandusaasta aruannetes kasutatavad terminid. Magistriprojekt. Tartu Ülikool
24. Majandusaasta aruande taksonoomia, 17.12.2009, jõustunud 01.01.2010-RT I 2009, 64, 436
25. Maksu- ja Tolliamet 2013 – 2016. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.emta.ee/index.php?id=621>, [Kasutatud 12.01.2015].
26. Maksukohustuslaste tasutud maksude koondsummad. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.emta.ee/index.php?id=35927> [Kasutatud 02.12.2014]
27. Otsus-Carpenter, M. 2010. Väikeettevõtte raamatupidamine. Äripäeva kirjastus
28. Palm, M. 2011. Eesti Raamatupidajate Kogu Kroonikaraamat 15 aastat. Eesti Raamatupidajate Kogu

29. Pevkur, A. 2011. Professional ethics: philosophy and practice. Magistritöö. Tartu Ülikool
30. Raamatupidaja kutse-eetikakoodeks. Kinnitatud ERK nõukoja otsusega 13.05.2003. [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.erk.ee/sisu.php?nid=11&pid=47> [Kasutatud 04.12.2014]
31. Raamatupidamise seadus, 20.11.2002, jõustunud 04.06.2012 - RT I 200, 1022, 600...RT I, 25.05.2012, 16
32. Raamatupidamise Toimkonna juhend nr 0, [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.rmp.ee/raamatupidamine/rtj/> [Kasutatud 12.11.2014]
33. Rahvusvaheline raamatupidamisstandard [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.rmp.ee/raamatupidamine/IFRS/>
34. Raie, S. 11.12.2012. Vabariigi Presidendi kantselei kiri proua Lea Nilsonile. [Võrgumaterjal] Leitav:
http://www.piritaselts.ee/images/vastuskiri_3009_EVpresidendilt_11.12.12.pdf [Kasutatud 24.03.2015]
35. Rebane, M., Visberg, A-E. 1996. Sissejuhatus raamatupidamisse. Kirjastus Külim
36. Samarüütel, T. 2005. Koostöö, konkurents ja kommunikatsioon avaliku sektori ja kolmanda sektori vahel. Eesti haridusvaldkonna sihtasutuse näitel. Kutsemagistritöö. Tartu Ülikool. [Kasutatud 04.12.2014].
37. VÕTA (Varasemate õpingute ja töökogemuste arvestamine), [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.erk.ee/sisu.php?nid=12&pid=24&ppid=91> [Kasutatud 04.12.2014].

TABELITE JA JOONISTE LOETELU

Joonis 1. Tööstaaž raamatupidajana aastates.....	19
Joonis 2. Kutsetunnistus kui kvaliteedimärk vastanute arvates.....	19
Joonis 3. Kutsetunnistuse omandamise eesmärk.....	20
Joonis 4. Kutsetunnistuse kasu igapäevases töös vastanute arvates.....	21
Joonis 5. Uute töövõimaluste avanemine	21
Joonis 6. Üldise informatsiooni kajastatavus majandusaasta aruannetes	25
Joonis 7. Käibevara koostisosade arvestuspõhimõtete kajastatavus majandusaasta aruannetes	25
Joonis 8. Põhivara koostisosade arvestuspõhimõtete kajastatavus majandusaasta aruannetes	26
Joonis 9. Omakapitali koostisosade arvestuspõhimõtete kajastamine.....	27
Joonis 10. Bilansikirjete ja arvestuspõhimõtete võrdlus	28

LISAD

Lisa 1. Raamatupidaja kutsestandard tase 5

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

KUTSESTANDARD Raamatupidaja, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Kutsestandardi kasutusala

1. Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine.
2. Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel.
3. Ametite kirjeldamine ja tutvustamine.
4. Karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks.
5. Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine.
6. Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine.
7. Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Raamatupidaja, tase 5	5

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

A-osa TÖÖ KIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Raamatupidamine on kitsamas mõttes finantsarvestuse osa, mis tegeleb raamatupidamiskannetega (raamatupidamisregistrite pidamisega).

Laiemas mõttes hõlmab ta sama majandusüksuse majandusanalüüsi, tegevuse planeerimist (kavandamist, eelarvestamist) ja sisekontrolli.

Raamatupidaja tegeleb järgmiste majandusarvestuse valdkondadega - põhiliselt finantsarvestusega, kuid ka finantsaruannete analüüsiga, maksuarvestusega, kulu- ja eelarvestusega.

Raamatupidajad töötavad äri-, avalikus- ja mittetulundussektoris.

Raamatupidaja korraldab raamatupidamist nii, et oleks tagatud aktuaalse, olulise, objektiivse ja võrreldava info saamine majandusüksuse finantsseisundist ja tegevustulemusest.

Raamatupidaja juhindub Eesti heast raamatupidamistavast ja/või Euroopa Liidus tunnustatud standarditest, arvestuse ja aruandluse põhimõtetest ning järgib kutse-eeskriitika nõudeid.

Raamatupidaja põhilised tööülesanded on seotud igapäevase raamatupidamise tööga, sh maksudeklaratsioonide täitmisega, statistiliste aruannete koostamisega jne.

Raamatupidaja töö eeldab isiklikku vastutust ja iseseisvust ning nõuab koostööd meeskonna/grupi teiste liikmetega. Töötamine toimub enamasti juhendamisel.

Raamatupidaja peab oskama planeerida oma tööd ja aega, olema täpne ja kohusetundlik ning hea suhtleja.

A.2 Tööosad

A.2.1 Finantsarvestus

A.2.2 Maksuarvestus

A.2.3 Juhtimisarvestus

Tööosadega seotud tööülesannete loetelu „Tööosad ja tööülesanded“ on toodud kutsestandardi Lisas 1.

A.3 Töökeskkond ja töö eripära

Töötamine toimub siseruumides/büroos. Töö enamasti arvutiga, sundasendis. Töö on üldjuhul rutiinne.

Töötempo on perioodiliselt pingeline.

A.4 Töövahendid

Büroo- ja sidetehnika ning tööks vajalik arvutitarkvara.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused: võimed ja iseloomujooned

- 1) kohanemisevõime (pinge- ja stressitaluvus),
- 2) koostöövõime,
- 3) täpsus,
- 4) õppimisvõime,
- 5) vastutusvõime (usaldatavus, korrektsus, täpsus, kohusetunne, enesedistsipliin),

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

6) otsustusvõime ja iseseisvus,
7) analüütiline (matemaatiline) võimekus ja loogiline mõtlemine, analüüsioskus,
8) kontsentreerumisvõime,
9) ausus. |
|--|

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Raamatupidaja kutse tase 5 kutse taotlemisel on soovitatav erialane kutseharidus keskhariduse baasil, ja/või eelnev töökogemus raamatupidajana ja/või läbitud raamatupidamise täienduskoolitus.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Enamlevinud ametinimetused on raamatupidaja, palgaarvestaja, raamatupidaja assistent, kassapidaja, andmesisestaja.
--

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

B-osa

KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1. Kutse struktuur	
Selle kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.2, B.2.3 ja B.2.4 (läbiv kompetents) tõendamine.	
B.2 Kompetentsid	
B.2.1 Finantsarvestus	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Järgib raamatupidamise seaduses ja muudes normatiivaktides väike- ja keskettevõttele sätestatud. Juhindub oma töös majandusüksuse raamatupidamise sise-eeskirjast. Koostab juhendamisel raamatupidamise põhiaruandeid, võttes aluseks kirjendatud ja dokumenteeritud majandussündmused. Valmistab ette andmeid mitmesuguste statistilise aruannete koostamiseks ja koostab juhendamisel statistilisi aruandeid. Võrdleb koostatud aruannete vastavust raamatupidamise sise-eeskirjaga, raamatupidamise ja muude seadustega. Järgib dokumentide vormistamise ja säilitamise korda vastavalt raamatupidamise sise-eeskirjale. <p>Teadmised:</p> <p>1) alusteadmised raamatupidamisest ja seda reguleerivatest õigusaktidest</p> <p>Hindamismeetod (id):</p> <p>Kirjalik eksam, test</p>	
B.2.2 Maksuarvestus	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Kogub andmed, täidab ja esitab maksudeklaratsiooni vastavalt seadusandlusele. Võrdleb majandusüksuse maksude arvestamise vastavust maksuseadustele. <p>Teadmised:</p> <p>1) maksundus ja seda reguleerivad õigusaktid.</p> <p>Hindamismeetod (id):</p> <p>Kirjalik eksam, test</p>	
B.2.3 Juhtimisarvestus	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Teostab analüüsi, kasutades finantsaruannete analüüsi põhimeetodeid. Kasutab finantsarvestuse jaoks lubatud kuluarvestuse meetodeid, lähtudes majandusüksuse eripärasest. Osaleb finantseelarvete koostamisel ja/või koostab juhendamisel finantseelarveid (sh eelarvestatud finantsaruandeid) lähtudes majandusüksuse eripärasest. <p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> statistika alused; kulu- ja juhtimisarvestuse alused; majandusanalüüsi alused. <p>Hindamismeetod (id):</p> <p>Situatsiooniülesanne, test</p>	

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

B.2.4 Läbivad kompetentsid	EKR tase 5
<p>1. Osaleb meeskonnatöös, kohandub meeskonnaga, on valmis teistelt õppima ja saavutama vajalikke kokkuleppeid, peab kinni tähtaegadest.</p> <p>2. Mõistab kultuurilisi ja keelelisi erinevusi ja oskab suhelda erinevate inimestega, esitada oma seisukohti suuliselt ja kirjalikult, kasutab riigikeelt tasemel B-2.</p> <p>3. Kasutab oma töös arvutit tasemel: moodul 1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond, moodul 2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, moodul 3 – Tekstitöötlus; moodul 4 – arvutustabelid; moodul 6 – esitlus (vt Lisa : Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid).</p> <p>4. Täiendab end sihipäraselt oma erialal.</p>	
<p><u>Teadmised:</u></p> <p>1) majandusteooria (mikro-ja makroökonomika);</p> <p>2) ettevõtluse alused;</p> <p>3) organisatsioonikäitumine ja –juhtimine;</p> <p>4) ettevõtte rahandus;</p> <p>5) majandusmatemaatika ja –statistika;</p> <p>6) raamatupidamistarkvara.</p>	
<p><u>Hindamismeetod (id):</u></p> <p>Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

C-osa

ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise, kinnitamise ja kutse andja kohta ning viide kutsestandardi asukoha kohta klassifikaatorites	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	14-07062012-13/7k
2. Kutsestandardi koostajad:	Aivar Kangust, Audiitorbüroo oü Ene Rammo, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda Ester Vahtre, Tallinna Tehnikaülikool Helle Noorväli, Lääne-Viru Rakenduskõrgkool Jaan Alver, Tallinn Tehnikaülikool Mai Palm, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus Mare Berg, Eesti Raamatupidajate Kogu Margus Tinitis, OÜ Tinitisa Konsultatsioonibüroo Tõnis Blank, Eesti Raamatupidajate Kogu
3. Kutsestandardi kinnitaja	Äriteeninduse ja Muu Äritegevuse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	02.01.2014
6. Kutsestandard kehtib kuni (kuupäev)	01.01.2019
7. Kutsestandardi versiooni number (1-n)	
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	Äri- ja haldusala tippspetsialistid, kood 2411
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	EQF tase 5
C.2 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused Lisa 3 Keelte oskustasemetete kirjeldused	

Lisa 2. Vanemraamatupidaja kutsestandard tase 6

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

KUTSESTANDARD Vanemraamatupidaja, tase 6

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Vanemraamatupidaja, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Raamatupidamine on kitsamas mõttes finantsarvestuse osa, mis tegeleb raamatupidamiskannetega (raamatupidamisregistrite pidamisega). Laiemas mõttes hõlmab ta sama majandusüksuse majandusanalüüsi, tegevuse planeerimist (kavandamist, eelarvestamist) ja sisekontrolli.</p> <p>Vanemraamatupidaja tegeleb järgmiste majandusarvestuse valdkondadega - finantsarvestusega, juhtimisarvestusega, kuluarvestusega, finantsaruannete analüüsiga, maksuarvestusega ja eelarvestusega. Vanemraamatupidajad töötavad äri-, avalikus- ja mittetulundussektoris. Vanemraamatupidaja korraldab raamatupidamist nii, et oleks tagatud aktuaalse, olulise, objektiivse ja võrreldava info saamine majandusüksuse finantsseisundist ja tegevustulemusest.</p> <p>Vanemraamatupidaja juhendab Eesti heast raamatupidamistavast ja/ või Euroopa Liidus tunnustatud standarditest, arvestuse ja aruandluse põhimõtetest ning järgib kutse-eeskirja nõudeid. Vanemraamatupidaja põhilised tööülesanded on seotud igapäevase raamatupidamise tööga, eelarvete ning finantsaruannete ettevalmistamise ja/või koostamisega, vajadusel planeerimise ja juhtimisega, finantstegevuse analüüsimisega, tagades ülesannete õigeaegse ja efektiivse täitmise.</p> <p>Vanemraamatupidaja töö eeldab märkimisväärset vastutust ja iseseisvust ning vajadusel teiste meeskonnaliikmete kontrollimist ja juhendamist.</p> <p>Vanemraamatupidaja peab oskama planeerida oma tööd ja aega, olema täpne ja kohusetundlik ning hea suhtleja. Tööga toimetuleku eelduseks on iseseisvus, distsiplineeritus, vastutus- ja otsustusvõime, hea suhtlemisoskus, arenenud suuline ja kirjalik väljendusoskus ning planeerimisoskus.</p>
A.2 Tööosad
A.2.1 Finantsarvestus A.2.2 Maksuarvestus A.2.3 Juhtimisarvestus
A.3 Töö keskkond ja eripära
Töötamine toimub siseruumides/büroos. Töö enamasti arvutiga. Töö on sageli rutiinne. Töötempo on perioodiliselt pingeline.
A.4 Töövahendid
Büroo- ja sidetehnika ning tööks vajalik arvutitarkvara.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
1) kohanemisvõime (pinge- ja stressitaluvus), 2) koostöövõime, 3) juhtimisoskus, 4) täpsus, 5) õppimisvõime,

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

6) vastutusvõime (usaldatavus, korrektsus, täpsus, kohusetunne, enesedistsipliin), 7) otsustusvõime ja iseseisvus, 8) analüütiline (matemaatiline) võimekus ja loogiline mõtlemine, analüüsioskus, 9) kontsentreerumisvõime, 10) ausus.
A.6 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Enamlevinud ametinimetused on raamatupidaja, vanemraamatupidaja, pearaamatupidaja.
A.8 Kutsealane ettevalmistus
Vanemraamatupidaja kutse tase 6 taotlemisel on üldjuhul nõutav bakalaureuse kraad või rakendus-kõrgharidus ja 2-aastane töökogemus raamatupidajana. Vajalik on pidev enesetäiendamine, et olla kursis regulatsioonide muutustega.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.2, B.2.3 ja B.2.4 (läbiv kompetents) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Finantsarvestus	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Järgib raamatupidamisseaduses ja muudes normatiivaktides väike- ja keskettevõttele sätestatud. 2. Koostab iseseisvalt väike- ja keskettevõttele majandusüksuse raamatupidamise sise-eeskirja, arvestades ettevõtte eripära. 3. Kirjeldab finantsarvestussüsteemi valikuks, kasutamiseks ja arendamiseks vajalikku funktsionaalsust. 4. Koostab iseseisvalt raamatupidamise aruandeid väike- ja keskettevõttele, võttes aluseks kirjendatud ja dokumenteeritud majandussündmused. 5. Koostab iseseisvalt mitmesuguseid statistilisi aruandeid vastavalt etteantud nõuetele. 6. Analüüsib koostatud põhjaruandeid, tuginedes sise-eeskirjas toodud informatsioonile. 7. Korraldab dokumendikäivet vastavalt juhendmaterjalidele.	
Teadmised: 1) süvateadmised raamatupidamisest ja seda reguleerivatest õigusaktidest; 2) auditi alused.	
Hindamismeetod(id): Kirjalik eksam, test	
B.2.2 Maksuarvestus	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Kogub andmed, täidab ja esitab deklaratsioonid vastavalt seadusandlusele. 2. Analüüsib ja planeerib majandusüksuse makse, lähtudes eelarvestatud majandustegevusest.	
Teadmised: 1) maksundus ja seda reguleerivad õigusaktid.	
Hindamismeetod(id): Kirjalik eksam, test	
B.2.3 Juhtimisarvestus	EKR tase 6
Tegevusnäitajad:	

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

<p>1. Teostab analüüsi, kasutades majandusanalüüsi põhimeetodeid ja presenteerib analüüsi tulemusi.</p> <p>2. Kasutab kuluarvestuse meetodeid, mis lähtuvad majandusüksuse eripärast ja sobivad juhtimisotsuste langetamiseks.</p> <p>3. Koostab eelarveid, jälgib ja analüüsib nende täitmist, tuginedes eelarve koostamise juhendile ja lähtudes majandusüksuse eripärast.</p>
<p>Teadmised:</p> <p>1) statistika;</p> <p>2) kulu- ja juhtimisarvestus;</p> <p>3) majandusanalüüs;</p> <p>4) siseauditi alused.</p>
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>Situatsiooniülesanne, test</p>

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.4 Vanemraamatupidaja, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Vajadusel moodustab meeskondi, korraldab ülesannete täitmist ja delegerimist, tegutseb parima ühise tulemuse nimel, jagab teistega vajalikku ja kasulikku informatsiooni.</p> <p>2. Mõistab kultuurilisi ja keelelisi erinevusi ja suhtleb erinevate inimestega, esitab ja kaitseb oma seisukohti suuliselt ja kirjalikult, töötab efektiivselt multikultuurse keskkonnas.</p> <p>3. Kasutab oma töös korrektset riigikeelt tasemel C1 ja ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt Lisa: Keelte oskustasemete kirjeldused).</p> <p>4. Kasutab oma töös arvutit tasemel: AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond, AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, AO3 – Tekstitöötlus, AO4 – Tabelitöötlus, AO5 – Andmebaasid, AO6 – Esitlus, AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon (vt Lisa: Arvuti kasutamise oskused).</p> <p>5. Täiendab end sihipäraselt oma erialal, tutvub erialase kirjandusega, analüüsib regulatsioonides toimunud muudatuste mõju lähtuvalt ettevõtte spetsiifikast, omab ülevaadet üldistest suundadest finantsarvestuse standardite arengutes.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) majandusteooria (mikro- ja makroökonomika);</p> <p>2) ettevõtluse alused;</p> <p>3) organisatsioonikäitumine ja –juhtimine,</p> <p>4) ettevõtte rahandus;</p> <p>5) majandusmatemaatika ja –statistika;</p> <p>6) raamatupidamistarkvara.</p>	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise, kinnitamise ja kutse andja kohta ning viide kutsestandardi asukoha kohta klassifikaatorites	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	14-07062012-14/7k

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti Lühiküla heade

ÕPETAJATE
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

2. Kutsestandardi koostajad	Aivar Kangust, Audiitorkogu Ene Rammo, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda Ester Vahtre, Sky Laser Advertising Group Helle Noorväli, Lääne-Viru Rakenduskõrgkool Jaan Alver, Tallinna Tehnikaülikool Mai Palm, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus Mare Berg, Eesti Raamatupidajate Kogu Margus Tinitis, OÜ Tinitisa Konsultatsioonibüroo Tõnis Blank, Eesti Raamatupidajate Kogu
3. Kutsestandardi kinnitaja	Äriteeninduse ja Muu Äritegevuse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	10
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	07.06.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	06.06.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2 Tippspetsialistid 24 Äri- ja haldusala tippspetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Accountant, level 6
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemetete kirjeldused	

Lisa 3. Juhtivraamatupidaja kutsestandard tase 7

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

KUTSESTANDARD

Juhtivraamatupidaja, tase 7

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Juhtivraamatupidaja, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus <p>Raamatupidamine on kitsamas mõttes finantsarvestuse osa, mis tegeleb raamatupidamiskannetega (raamatupidamisregistrite pidamisega). Laiemas mõttes hõlmab ta sama majandusüksuse majandusanalüüsi, tegevuse planeerimist (kavandamist, eelarvestamist) ja sisekontrolli.</p> <p>Juhtivraamatupidaja tegeleb järgmiste majandusarvestuse valdkondadega- finantsarvestusega, juhtimisarvestusega, kuluarvestusega, finantsaruannete analüüsiga, maksuarvestusega, eelarvestusega ja audiitorkontrolliga. Juhtivraamatupidajad töötavad äri-, avalikus- ja mittetulundussektoris. Juhtivraamatupidaja korraldab raamatupidamist nii, et oleks tagatud aktuaalse, olulise, objektiivse ja võrreldava info saamine majandusüksuse finantsseisundist ja tegevustulemusest.</p> <p>Juhtivraamatupidaja juhendab Eesti heast raamatupidamistavast ja/või või Euroopa Liidus tunnustatud standarditest, arvestuse ja aruandluse põhimõtetest ning järgib kutse-eeskiri nõudeid.</p> <p>Juhtivraamatupidaja põhilised tööülesanded on igapäevase raamatupidamise töö planeerimine ja juhtimine, tagades ülesannete õigeaegse, efektiivse ja eelarvele vastava täitmise; struktuuriüksuse esindamine suhetes organisatsiooni siseste ja väliste osapooltega; teiste töötajate juhendamine ning järelevalve teostamine; eelarvete ning finantsaruannete ettevalmistamine; kulutuste kontroll, finantstegevuse analüüs ning ressursside efektiivse kasutamise tagamine. Vajadusel peab ta olema võimeline vastu võtma õigeid rahandusalaseid otsuseid ja oskama maandada finantsriske. Juhtivraamatupidaja teostab erinevaid tehnilisi või erialaseid keerulisi operatsioone. Juhtivraamatupidaja töö eeldab märkimisväärset isiklikku vastutust ja iseseisvust ning nõuab koostööd meeskonna/grupi teiste liikmetega ja vastutab alluvate töö eest.</p> <p>Juhtivraamatupidaja peab oskama planeerida oma tööd ja aega, olema täpne ja kohusetundlik ning hea suhtleja. Tööga toimetuleku eelduseks on iseseisvus, distsiplineeritus, vastutus- ja otsustusvõime, hea suhtlemisoskus, arenenud suuline ja kirjalik väljendusoskus ning planeerimisoskus. Vajalik on inimeste ja ressursside juhtimise oskus, orienteeritus tulemusele ning paindlikkus.</p>
A.2 Tööosad
A.2.1 Finantsarvestus A.2.2 Maksuarvestus A.2.3 Juhtimisarvestus
A.3 Töö keskkond ja eripära
Töötamine toimub siseruumides/büroos. Töö enamasti arvutiga sundasendis. Töö on üldjuhul rutiinne. Töötempo on perioodiliselt pingeline.
A.4 Töövahendid
Büroo- ja sidetehnika ning tööks vajalik arvutitarkvara.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
1) kohanemisvõime (pinge- ja stressitaluvus),

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

<p>2) koostöövõime, 3) juhtimisoskus, 4) täpsus, 5) õppimisvõime, 6) vastutusvõime (usaldatavus, korrektsus, täpsus, kohusetunne, enesedistsipliin), 7) otsustusvõime ja iseseisvus, 8) analüütiline (matemaatiline) võimekus ja loogiline mõtlemine, analüüsioskus, 9) kontsentreerumisvõime, 10) ausus.</p>
A.6 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Enamlevinud ametinimetused on finantsjuht, pearaamatupidaja, vanemraamatupidaja, raamatupidaja, controller.
A.8 Kutsealane ettevalmistus
Juhtivraamatupidaja kutse tase 7 taotlemisel on nõutav kõrgharidus, üldjuhul magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Nõutav on 5-aastane töökogemus raamatupidajana. Vajalik on pidev enesetäiendamine, et olla kursis regulatsioonide muutustega.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.2, B.2.3 ja B.2.4 (läbiv kompetents) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Finantsarvestus	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Järgib raamatupidamisseaduses ja muudes normatiivaktides väike-, kesk- ja suurettevõttele sätestatud ning rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid. Koostab iseseisvalt suurettevõttele majandusüksuse raamatupidamise sise-eeskirja, arvestades ettevõtte eripära. Kirjeldab finantsarvestussüsteemi valikuks, kasutamiseks ja arendamiseks vajalikku funktsionaalsust. Koostab iseseisvalt raamatupidamise aruandeid (sh konsolideeritud) suurettevõttele, võttes aluseks kirjendatud ja dokumenteeritud majandussündmused. Vajadusel juhendab ja koordineerib aruannete koostamist. Koostab iseseisvalt mitmesuguseid statistilisi aruandeid vastavalt etteantud nõuetele. Vajadusel loob süsteemi; juhendab ja koordineerib aruannete koostamist. Analüüsi põhjal annab hinnangu aruannetele ja vajadusel teeb korrigeerimisetpanekuid. Korraldab ja juhib raamatupidamisüksuse tööd, valides sobivaid juhtimismeetodeid. 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> süvateadmised raamatupidamisest ja seda reguleerivatest õigusaktidest; juhtimise alused; auditi alused. 	
<p>Hindamismeetod(id): Kirjalik eksam, test</p>	
B.2.2 Maksuarvestus	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Kogub andmed, täidab, esitab ja juhendab deklaratsiooni täitmist vastavalt seadusandlusele. 	

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

2. Analüüsib, planeerib ja koordineerib majandusüksuse makse ning teeb ettepanekuid maksude optimeerimiseks ja maksuriskide maandamiseks.	
Teadmised: 1) maksundus ja seda reguleerivad õigusaktid.	
Hindamismeetod (id): Juhtumianalüüs, test.	
B.2.3 Juhtimisarvestus	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. Teostab analüüsi, kasutades majandusanalüüsi meetodeid ning teeb ettepanekuid juhtimisotsusteks. 2. Loob kuluarvestuse süsteemi, lähtudes majandusüksuse eripärast ning nõustab juhte otsuste langetamisel. 3. Loob eelarvestussüsteemi ja koostab eelarve juhendi. Teeb lühi- ja pikaajalisi majandusprognoose, võttes aluseks välis- ja sisekeskkonna arenguid.	
Teadmised: 1) statistika; 2) kulu- ja juhtimisarvestus; 3) majandusanalüüs; 4) majandusmatemaatika; 5) siseauditi alused.	
Hindamismeetod(id): Situatsiooniülesanne, test	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.4 Juhtivraamatupidaja, tase 7 kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. Töötab meeskonnajuhina, kaasates erinevaid partnereid, motiveerib ja arendab meeskonnaliikmeid, suunates neid eesmärgipärasele tööle, lahendab konflikte, kaitseb argumenteeritult oma seisukohti, annab meeskonnale konstruktiivset tagasisidet. 2. Mõistab kultuurilisi ja keelelisi erinevusi ja suhtleb erinevate inimestega, esitab ja kaitseb oma seisukohti suuliselt ja kirjalikult, töötab efektiivselt multikultuurses keskkonnas. Suhtleb ja loob tõhusalt uusi suhetevõrgustikke. 3. Kasutab oma töös korrektset riigikeelt tasemel C1 ja ühte võõrkeelt tasemel B2 (vt Lisa: Keelte oskustasemetete kirjeldused). 4. Kasutab oma töös arvutit tasemel: AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond, AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, AO3 – Tekstitöötlus, AO4 – Tabelitöötlus, AO5 – Andmebaasid, AO6 – Esitlus, AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon (vt Lisa: Arvuti kasutamise oskused). 5. Täiendab end sihipäraselt oma erialal, tutvub erialase kirjandusega, analüüsib regulatsioonides toimunud muudatuste mõju lähtuvalt ettevõtte spetsiifikast, omab ülevaadet üldistest suundadest finantsarvestuse standardite arengutes.	
Teadmised: 1) majandusteooria (mikro- ja makroökonomika); 2) ettevõtluse alused; 3) organisatsioonikäitumine ja –juhtimine; 4) ettevõtte rahandus; 5) majandusmatemaatika ja –statistika; 6) raamatupidamistarkvara.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti Lühivõ Heade

Ärimeeskond
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise, kinnitamise ja kutse andja kohta ning viide kutsestandardi asukoha kohta klassifikaatorites	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	14-07062012-15/7k
2. Kutsestandardi koostajad	Aivar Kangust, Audiitorkogu Ene Rammo, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda Ester Vahtre, Sky Laser Advertising Group Helle Noorväli, Lääne-Viru Rakenduskõrgkool Jaan Alver, Tallinna Tehnikaülikool Mai Palm, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus Mare Berg, Eesti Raamatupidajate Kogu Margus Tinitis, OÜ Tinitisa Konsultatsioonibüroo Tõnis Blank, Eesti Raamatupidajate Kogu
3. Kutsestandardi kinnitaja	Äriteeninduse ja Muu Äritegevuse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	10
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	07.06.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	06.06.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2 Tippspetsialistid 24 Äri- ja haldusala tippspetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutse nimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Accountant, level 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemetete kirjeldused	

Lisa 4. Küsimustik Euroopa ülese kutsestandardi alusel omandanud kutsetunnistusega raamatupidajatele

Lugupeetud raamatupidaja tase 5 ning vanemraamatupidaja tase 6 kutsetunnistuse omandanud raamatupidaja. Palun vastake alljärgnevatele küsimustele.

1. Mis eesmärgiga omandasite kutsetunnistuse?
2. Kas tunnete, et omandatud kutsetunnistus on Teid aidanud oma töös?
3. Kas omandatud kutsetunnistus avas Teile uusi töövõimalusi?
4. Kas tunnete end kindlamalt oma igapäevases töös raamatupidajana tänu kutsetunnistuse omandamisele?
5. Kas Teie jaoks on kutsetunnistus kvaliteedimärk?
6. Kaut te olete tegutsenud raamatupidajana?
7. Millises ettevõttes Te töötate?

Palun kirjutage, missugustele probleemidele peaksin enam lõputöös tähelepanu pöörama ning mida väärtustama antud teemas?

Lisa 5. Andmed analüüsitud ettevõtjate kohta

Analüüsitud raamatupidajatega seotud ettevõtete nimekiri (Autori koostatud Justiitsministeeriumi Registrate ja Infosüsteemi Keskuse elektroonilisest andmebaasi andmete alusel).

Seotud isik	Ettevõtte nimi	Äriregistrikood	Esmakande aeg	2013. MAA
Anne Kollo	Anne Arvestus Osühing	11234936	2.05.2006	esitatud
Birgit Tõnne	Osühing Põllumajanduskonsulent AT	10548325	6.05.1999	esitatud
Ella Sauh	Osühing Ires Account Group	11066031	2.09.2004	esitatud
	Veles Account OÜ	12011196	25.10.2010	esitatud
	Osühing Vishnu	12158048	7.09.2011	esitatud
Aleksandr Pahhomo	Vesiir OÜ	10203514	5.05.1997	esitatud
	Vesiiri K-raamatupidamisteenused OÜ	10674248	30.05.2000	esitatud
	Vesiiri Äriteenused OÜ	11057871	30.07.2004	esitatud
	Raamatupidajad OÜ	11087056	1.12.2004	esitatud
	Covemar OÜ	11191693	15.11.2005	esitatud
	EKMS OÜ	11503595	8.05.2008	esitatud
	Celveston OÜ	11708044	21.08.2009	esitatud
Maire Umbleja	MaiMer OÜ	12223886	23.01.2012	esitatud
Manivald Sternhof	OÜ Ärikonsultatsioonibüroo Suntime	12389090	7.12.2012	esitamata
	SUNTIME OÜ (kustutamishoiatusega)	11257937	26.05.2006	esitamata
Margit Sipelgas	Numeraria OÜ	11770250	9.11.2009	esitatud
Olga Nikulina	Meniveks Raamatupidamine OÜ	12515655	5.08.2013	puudub
Veera Sajenko	OSAÜHING ANSAVEKO	10820247	3.12.2001	esitatud
Marjana Polgorodni	OÜ Tribštok	12427287	26.02.2013	esitatud
Andrei Špiljov	Rosalind OÜ	10937788	25.03.2003	esitatud
Irina Suhhova	Osühing MOORING	11291704	14.11.2006	esitatud
	Your Accountant OÜ	12109191	19.05.2011	esitatud
Raili Tänav	RT Konsult OÜ	11462465	18.01.2008	esitatud
Kea Kullerkann	Bluestyle OÜ	11307765	16.10.2006	esitatud
Eha Grossev	OÜ Grossevi Raamatupidamine	11149418	27.06.2005	esitatud
Anna Jevtuhh	osaühing Punamoon	10021546	22.03.1996	esitatud
	Punamoon Pluss OÜ	11451602	30.11.2007	esitatud
	FinLab OÜ	12381680	21.11.2012	esitatud
Natalja Kislitsõna	Osühing ADK	10087491	28.10.1996	esitatud
Galina Kljain	Osühing Sunart	11604646	3.03.2009	esitatud
Eve Kallast	Mowan OÜ	11892609	10.02.2010	esitatud
Olga Kuzminova	OÜ OKB-CONSULTING	11165773	16.09.2005	esitamata
Kadi Palla	Kiira OÜ	12088900	11.04.2011	esitatud
Maire Rosenberg	OÜ BERG BREVIS	10863297	29.04.2002	esitatud
Piret Klaan	PARKELLI OÜ	10924142	11.02.2003	esitatud
	Parkelli Teenused OÜ	12577093	29.11.2013	puudub
Lilian Leps	LML Teenused OÜ	11682020	6.07.2009	esitatud
	Regard OÜ	12109417	19.05.2011	esitatud
Helge Murutalu	HR Raamat Osühing	12043761	18.01.2011	esitatud
Allan Kaunis	OÜ Nordi	12102711	5.05.2011	esitamata

Lisa 6. Arvestuspõhimõtete nõuded

Sätetatud nõuded majandusaasta aruande arvestuspõhimõtetele (Autori koostatud Majandusaasta aruande taksonoomia, vastu võetud Vabariigi Valitsuse määruse nr 206 17.12.2 andmete alusel).

	Majandusaasta aruande taksonoomia nõuded arvestuspõhimõtetele	nõude sisukirjeldus
1	Üldine informatsioon	Aruandekohustuslase nimetus, aruandeperiood, esitlusvaluuta ja finantsandmete täpsusaste, millisest raamatupidamistavast lähtuvalt on raamatupidamise aastaaruanne koostatud
2	Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused	Muudatused arvestuspõhimõtetes või informatsiooni esitusviisis võrreldes eelmise aastaaruandega, sh muutuste kirjeldus ja põhjendus, mõju põhjaruannete kirjetele, põhjendus, kui muutust ei ole tagasiulatuvalt kajastatud
3	Vigade korrigeerimine	Oluliste vigade kirjeldus, vigade korrigeerimise mõju põhjaruannetele, põhjendus, kui vigade korrigeerimist ei ole tagasiulatuvalt kajastatud
4	Finantsvarad	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab finantsvarade kajastamisel
5	Raha	Rahaks ja selle ekvivalentideks loetud varade liigid ja nende arvestuspõhimõtted
6	Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused	Välisvaluutas toimunud tehingute ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarade ja -kohustuste kajastamine
7	Finantsinvesteeringud	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab finantsinvesteeringute kajastamisel
8	Tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab tütar- ja sidusettevõtjate aktsiate või osade kajastamisel

9	Nõuded ja ettemaksed	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab nõuete ja ettemaksete kajastamisel
10	Varud	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab varude kajastamisel
11	Varude soetusmaksumuse arvestuspõhimõtted	Valik, kas varud on bilansis kajastatud kaalutud keskmises ostuhinnas, FIFO meetodil, individuaalse hindamise meetodil või muul meetodil (muu meetod täpsustatakse selgitusega)
12	Bioloogilised varad	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab bioloogiliste varade kajastamisel
13	Kinnisvarainvesteeringud	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab kinnisvarainvesteeringute kajastamisel
14	Materiaalne ja immateriaalne põhivara	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade kajastamisel
15	Põhivara arvelevõtmise alampiir	Milline soetusmaksumuse piirmäär on sätestatud raamatupidamise siseeeskirjaga põhivara arvelevõtmiseks
16	Kasulik eluiga, lisainformatsioon	Keskmine kasulik eluiga põhivarade gruppide kaupa aastates
17	Rendid	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab rendile antud ja rendile võetud varade ja nendega seotud tulude ja kulude kajastamisel
18	Finantskohustused	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab finantskohustuste kajastamisel
19	Eraldised ja tingimuslikud kohustused	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab eraldiste ja tingimuslike kohustuste kajastamisel
20	Sihtfinantseerimine	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab sihtfinantseerimise kajastamisel

21	Kohustuslik reservkapital	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab kohustusliku reservkapitali kajastamisel
22	Tulud	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab tulude kajastamisel
23	Kulud	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab kulude kajastamisel
24	Maksustamine	Põhimõtted, mida (majandus) üksus rakendab maksude kajastamisel
25	Seotud osapooled	Kes on loetud seotud osapooleks
26	Lisa: Arvestuspõhimõtted, lisainformatsioon	Muud olulised arvestuspõhimõtted

Lisa 7. Taksonoomia arvestuspõhimõtete nõuete kajastatavus majandusaasta aruandes

Taksonoomia arvestuspõhimõtete nõuete kajastatavus majandusaasta aruandes (Autori koostatud majandusaasta aruannete põhjal).

Äriühingu nimi	Registrikood	Taksonoomia nõuded arvestuspõhimõtetele kajastatud numbrites																									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Anne Arvestus Osaühing	11234936	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
Osaühing Põllumajanduskonsulent AT	10548325	+	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-
Osaühing Ires Account Group	11066031	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veles Account OÜ	12011196	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Osaühing Vishnu	12158048	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vesiir OÜ	10203514	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vesiiri K-raamatupidamisteenused OÜ	10674248	+	-	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	+	+	+	-
Vesiiri Äriteenused OÜ	11057871	+	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	+	-	+	-
Raamatupidajad OÜ	11087056	+	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-
Covemar OÜ	11191693	+	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-
EKMS OÜ	11503595	+	-	-	-	+	-	-	-	+	+	+	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-
Celveston OÜ	11708044	+	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-
MaiMer OÜ	12223886	+	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	+	+	+	+	-
Numeraria OÜ	11770250	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OSAÜHING ANSAVEKO	10820247	+	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	-
OÜ Tribštok	12427287	+	-	-	-	+	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosalind OÜ	10937788	+	-	-	-	+	-	-	-	+	+	+	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
Osaühing MOORING	11291704	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+
Your Accountant OÜ	12109191	+	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	+	-	-
RT Konsult OÜ	11462465	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	+	-	-	+	+	-	-	-
Bluestyle OÜ	11307765	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-
OÜ Grossevi Raamatupidamine	11149418	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-
osaühing Punamoon	10021546	+	-	-	-	+	-	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-
Punamoon Pluss OÜ	11451602	+	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
FinLab OÜ	12381680	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	-	+	+	-	+	-
Osaühing ADK	10087491	+	-	-	-	+	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	+	-	+	+
Osaühing Sunart	11604646	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	+	+	+	+	-	+
Mowan OÜ	11892609	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	+	+	-	+	+	-
Kiira OÜ	12088900	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-
OÜ BERG BREVIS	10863297	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-
PARKELLI OÜ	10924142	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	-	-
LML Teenused OÜ	11682020	+	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	+	+	-	-	-
Regard OÜ	12109417	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-
HR Raamat Osaühing	12043761	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabelis kajastatud taksonoomia nõuded numbrites tähendavad järgmist:

- 1- üldine informatsioon;
- 2- arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused;
- 3- vigade korrigeerimine;
- 4- finantsvarad;
- 5- raha;
- 6- välisvaluutas toimunud tehingud fikseeritud finantsvarad ja –kohustused;

- 7- finantsinvesteeringud;
- 8- tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad;
- 9- nõuded ja ettemaksud;
- 10- varud;
- 11- varude soetusmaksumuse arvestuspõhimõtted;
- 12- bioloogilised varad;
- 13- kinnisvarainvesteeringud;
- 14- materiaalne ja immateriaalne põhivara;
- 15- põhivara arvelevõtmise alampiir;
- 16- kasulik eluiga, lisainformatsioon;
- 17- rendid;
- 18- finantskohustused;
- 19- eraldised ja tingimuslikud kohustused;
- 20- sihtfinantseerimine;
- 21- kohustuslik reservkapital;
- 22- tulud;
- 23- kulud;
- 24- maksustamine;
- 25- seotud osapooled;
- 26- lisa: arvestuspõhimõtted, lisainformatsioon.

Kõikide eelpool olevate nõuete seletused on kirjeldatud lisa 6.